БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 215 (18.393). • Якшанба, 1982 йил 19 сентябрь • Баҳоси 3 тийин.

ПАХТА — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён тўпланган пахта; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	1,97	34,02	0,45	1,68
Хоразм	2,86	31,22	2,63	8,85
Сурхондарё	1,96	23,06	1,38	10,10
Навоий	1,18	21,63	0,32	1,72
ҚҚАССР	2,27	21,53	1,48	5,94
Андижон	1,14	18,89	0,06	0,20
Фарғона	1,40	18,87	0,47	1,25
Тошкент	1,01	18,71	0,72	15,43
Наманган	1,07	18,67	0,62	2,33
Қашқадарё	1,35	17,88	0,87	4,85
Самарқанд	1,00	15,22	0,57	2,46
Жиззах	0,46	4,55	0,37	1,76
Сирдарё	0,49	4,49	0,42	2,12
Республика бўйича	1,41	19,25	0,74	4,71
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	2,64	22,58		
Сурхондарё	2,01	19,97	1,40	6,54
Навоий	1,76	19,95		
Бухоро	0,61	15,21		
Қашқадарё	0,84	9,72		
Республика бўйича	1,57	16,61	0,81	3,79

БАЙРОҚДОРЛАР ДАЛАСИДА

Ленин йўли районидаги 1982 йил мавсуми бошланганидан буён давлатга пахта сотиш юзасидан ғолиб деб топилди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди. Бу муваффақиятга Ленин номли совхоз механизаторлари катта ҳисса қўшишган.

Совхозда пахта йиғим-терими илғор методи асосида олиб борилмоқда. 11 та терим-транспорт отряди ҳамкорликда ишлаётир. Уларга 150 та терим агрегати ва бошқа техника воситалари бириктирилган.

Терим отрядлари ўзаро мусобақа боғлашган. Мусобақа якунлари ҳар беш кунда якунланмоқда. Ғолиб отрядлар кўчма Қизил байроқ билан тақдирланмоқда.

Суратда: совхоз партия ташкилотининг секретари Ж. Хусанов Д. Маҳмудов етакчилик қилаётган терим-транспорт отрядига совхоз кўчма Қизил байроғини топширмоқда.

И. Хўжаев фотоси. (ЎзТАГ).

ФАННИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

Фан йўли ғоят машаққатли бўлиб, тинимсиз ижодий меҳнатгина кишини унинг чўққиларига олиб чиқиши мумкин. Жамият тараққиёти, халқ хўжалигимиз барча бўғинларидаги иш самарадорлиги кўп жиҳатдан олимларимиз меҳнатининг сифатига, уларнинг ғоявий эътиқоди ва маънавий чиниқишига боғлиқ. Шу боисдан шонли партиямиз ҳар бир илмий коллективда бундай фазилатларни тарбиялашга кўмаклашадиган, маънавий иқлими қулай бўлган муҳитни, топширилган иш учун масъулиятни юксак даражада ҳис этиш муҳитини вужудга келтириш ҳақида чексиз ғамхўрлик кўрсатмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган навбатдаги еттинчи пленуми ҳам ана шундан далолат беради. Пленум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «Илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ва фан билан ишлаб чиқаришнинг алоқасини мустаҳкамлаш юзасидан партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумлари қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмаларини бажариш соҳасида республика партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида»ги докладини тинглаб, ғоят ишчанлик вазиятида муҳокама этди.

Пленумда шу нарса чуқур қониқиш билан қайд қилиндики, республикамизнинг партия, совет ва хўжалик ташкилотлари, министрликлари ва идоралари, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ҳамда республиканинг бошқа илмий муассасалари, ишлаб чиқариш коллективлари фан ва техникани ривожлантириш ҳамда бу борада эришилган ютуқларни халқ хўжалигига жорий этиш соҳасида муайян ишларни амалга оширмоқдалар. Шу туфайли республикамиз қудратли фан-техника потенциалига эга бўлди. Ҳозир салкам 200 илмий тадқиқот муассасаси ва олий ўқув юрти 36 мингдан кўпроқ илмий ва илмий педагог ходимларни бирлаштириб турибди. Улар орасида 1000 га яқин киши фан доктори ва 13 минг киши фан кандидатларидир. Умуман республикамизда 80 мингдан кўпроқ киши илмий тадқиқот, янги техника ва технологияни ишлаб чиқиш билан шуғулланмоқда.

Илмий ташкилотларимиз ҳар йили 600 миллион сўмдан кўпроқ иқтисодий фойда келтирадиган 400 дан ортиқ турли лойиҳаларни ишлаб чиқаришга топширмоқдалар. Шуниси қувончлики, бу лойиҳаларнинг аксарияти мамлакатимизнинг фундаментал ва амалий фанини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Лоақал электрон саноатида юз берган ўзгаришларни мисол қилиб олайлик. Кейинги ўн йил мобайнида бу соҳадаги ишлаб чиқариш ҳажми бир неча баробар кўпайди.

Республикамизнинг Тошкент, Навоий, Зарафшон, Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ, Ангрен, Самарқанд ва бошқа бир қанча шаҳарларида ишлаб чиқариш ва илмий коллективлар фан-техника тараққиёти масалалари билан астойдил ва сабот билан шуғулланмоқдалар. Тошкентдаги Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси энг янги техника ва замонавий технология негизида юксалишнинг ойдин йўлидан бормоқда. Бирлашма илмий-тадқиқот институтлари, республика Фанлар академияси, Москва, Ленинград, Тошкент олий ўқув юртлари билан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаб, кейинги йилларда 200 дан кўпроқ самарали лойиҳани ишлаб чиқаришга жорий этишга муваффақ бўлди.

Бундай мисолларни В. И. Ленин номли Бекобод металлургия комбинати, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, электронтехника заводи, Навоий кон-металлургия комбинати, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номидаги Наманган шойи газлама комбинати сингари қатор корхоналар фаолиятидан ҳам келтириш мумкин.

Саноат, граждан ва қишлоқ қурилишида фан-техника тараққиёти ютуқларидан омилкорлик билан фойдаланилаётганлиги туфайли республикада қудратли регионал комплекс вужудга келди. Республиканинг қурилиш комплекси ҳар йили олти миллиард сўмликдан зиёд капитал маблағ ўзлаштирмоқда. Қурилишда янги техника ва технология, замонавий материаллар ва конструкциялар тобора кенг қўлланилмоқда, ишлаб чиқаришни ташкил этиш яхшиланмоқда, йирик қурилишларни бошқариш такомиллаштирилмоқда, бригада пудрати ҳамма жойда жорий этилмоқда. Бу ўринда Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг бой тажрибаси диққатга сазовордир. Комбинат илмий-тадқиқот институтлари билан мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатганлиги натижасида уй-жой биноларининг конструктив схемаси такомиллаштирилди. Шу туфайли металл ва бошқа қурилиш материалларини сарфлаш анча камайтирилди. Айни вақтда иш ҳажми ўтган йили 10 процент ошиб, меҳнат унумдорлиги 5 процент кўпайди.

Фан билан техниканинг бирлашуви архитектура-планлаштириш ечимларининг, кўпгина шаҳар ва посёлкалар комплекс қурилишининг юксак савиясини таъминламоқда.

Илғор агротехника, фан ютуқлари ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришда кенг жорий этиш СССРнинг Озиқ-овқат программасини муваффақиятли бажаришнинг муҳим омилидир. Олимларимиз қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ва аввало унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни муваффақиятли ривожлантириш йўлида жонбозлик кўрсатмоқдалар. Пахта етиштиришни янада кўпайтиришни асосан интенсив омиллар ҳисобига, ҳосилдорликни ошириш ҳисобига таъминлаш керак деган вазифа қўйилаётган экан, бунда пахта—беда алмашлаб экишни тўла-тўкис ниҳоясига етказиш, нав янгилашни сабот билан илмий асосда ўтказиш — бу вазифани ҳал этишда биринчи даражали масаладир. Ҳамма жойда «Тошкент технологияси»ни қўлланиш пахта етиштириш агротехникасини ҳар томонлама такомиллаштиришда ва ҳосил йиғим-теримини жадаллаштиришда энг муҳим омилдир. Бу технология ғўзанинг эрта ривожланиши ва пахтанинг барвақт пишиб етилишини таъминлаш, деярли бутун ҳосилни 20—30 кунда териб олиш имконини беради.

Пахта етиштиришни янада кўпайтириш вазифасини ҳал этиш пайтида комплекс механизацияга қатъият билан ўтиш зарур. Пахтачиликни комплекс механизациялашни шу беш йиллик охиридаёқ асосан ниҳоясига етказиш кун тартибида турган энг муҳим вазифалардан биридир. Шу мақсадда қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларини қуриш ва реконструкциялашга салкам 240 миллион сўм маблағ ажратилдики, бу соҳа капитал қурилишининг бунақа катта ҳажмини ҳали кўрмаган эди. Зотан, ўртоқ Л. И. Брежнев ибораси билан айтганда «бизга йирик ихтисослаштирилган ишлаб чиқариш талабларига мос келадиган, илғор технологияни жорий этиш имконини берадиган янги ва энг янги техника керак. Бу ўринда ҳаёт бизни шоширмоқда, дейиш камлик қилади, ҳаёт бирон соат ҳам тинчлик бермай, муттасил тиқилинч қилмоқда».

Ҳосил теримини механизациялашнинг принципиал жиҳатдан янги усулларини ишлаб чиқиш, мавжуд техниканинг унумдорлигини оширишни кўзлаб уни такомиллаштириш ва пахтани асраш масалалари олимларнинг диққат-марказида туриши лозим. ВАСХНИЛнинг Ўрта Осиё бўлими, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, ғўза селекцияси, агротехникаси, пахтачиликни механизациялаш, пахта тайёрлаш, асраш ва қайта ишлаш соҳасида ишловчи олимлар ўзларининг куч-ғайратини пахта толаси ва чигити сифатини оширишга қаратишлари зарур.

Олимларимиз шу беш йилликдаёқ ўртача толали пахтадан 50—60 центнер, ингичка толали пахтадан 40—50 центнер ҳосил берадиган, пишиб етилиш даври 100—110 кундан ошмайдиган тезпишар пахта навларини яратиш устида тинимсиз изланишга даъват этилгандирлар. Ана шундагина биз юз минглаб шаҳарликларни асосий ишидан чалғитиб, йиғим-теримга сафарбар этишдан ҳалос бўламиз, ҳосилни эрта муддатларда йиғиштириб олиб, кузги-қишки ишларни энг яхши агротехника муддатларида ўтказишга эришамиз, оралиқ озуқа экинлар экишга имконият яратамиз. Бу эса Озиқ-овқат программасини амалга оширишда катта резерв ҳисобланади.

Мева-сабзавотчиликни жадал ривожлантириш мақсадида 200 та янги ихтисослаштирилган совхоз ташкил этилди. Улар йилига ўн миллион тонна маҳсулот етиштириб бериш вазифасини бажаришда байроқдор бўлишлари лозим. Шунингдек, чорвачиликни ривожлантириш, табиий яйловлар маҳсулдорлигини ошириш юзасидан йирик тадқиқотлар олиб борилиши, конкрет амалий ишлар қилиниши зарур.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш кадрларимизнинг ишчанлиги ва новаторлигига, омманинг ташаббускорлигига, коммунистларнинг авангардлик ролига боғлиқ. Шунга кўра, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати ишлаб чиқаришнинг илмий ва техникавий даражасини оширишга катта эътибор бермоқдалар. Тошкентда Илмий марказнинг ташкил этилганлиги, Самарқандда ҳам худди шундай марказ ташкил этилаётганлиги бунинг ёрқин далилидир. Партия ташкилотлари фан-техника тараққиёти масалалари билан конкрет равишда шуғулланиб, илм-фанни юксак поғонага кўтаришга муваффақ бўлмоқдалар.

Шу билан бирга партия, совет органлари, министрликлар ва идораларнинг ҳаммаси ҳам бу муҳим соҳа билан малакали шуғулланяпти деб бўлмайди. Баъзи жойларда бу ишга конкрет жонли раҳбарлик қилиш ўрнига ҳар хил кенгашлар, конференциялар ва семинарлар ўтказиш билан банд бўлинмоқда. Шуни эсда тутиш кераккки, ҳар қандай катта ва мураккаб иш маъмуриятчиликка, бирор кимсанинг хоҳиш-иродасига тоқат қила олмайди. Партия ташкилотлари фан-техника тараққиёти масалаларига ниҳоятда эътибор билан ғоят аниқ ёндашишлари зарур. Республика Фанлар академияси, ВАСХНИЛнинг Ўрта Осиё бўлими, министрликлар ва идоралар илмий йўналишларни белгилаш ва тадқиқотлар тематикасини танлашга янада малакали ёндашишлари, юқори малакали илмий кадрлар тайёрлаш масалаларига жиддий эътибор беришлари керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми республика коммунистлари, олимлари, инженер-техник ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, барча меҳнаткашлари, фан-техника тараққиётини янада тезлаштириш учун ўзларининг бутун куч ва билимларини сарфлайдилар, деб қатъий ишонч билдирди. Бу ишончни фидокорона меҳнат билан оқлаш, коммунистик бунёдкорлик программасини муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

⊙ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАН КУННИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА!

⊙ ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VII ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ ИЗЧИЛЛИК БИЛАН АМАЛГА ОШИРАЙЛИК!

⊙ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ ИЛҒОРЛАРИГА ТЕНГЛАШАЙЛИК!

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ — ХАБАР ҚИЛАДИ —

● 18 сентябрь эрталабга қадар республика колхоз ва совхозлари тайёрлов пунктларига 1133756 тонна пахта топширдилар. Бир кунлик ўсиш 82847 тоннани ташкил этди. Мавсум бошидан бери 184629 тонна пахта «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари ҳар куни йиллик планга нисбатан 2 процентдан ошириб пахта топширмоқдалар.

● НАВОИЙ

55 гектар майдондан 100 тонна пахта йиғиштириб олган Қувват Умаров бошлиқ бригадаси пахта тайёрлаш йиллик планини адо этди. Навбаҳор районидаги «Дружба» совхозида алоҳида ибрат кўрсатиб ишлаётган бу коллектив СССР Конституцияси кунигача яна 100 тонна пахта топшириб, икки йиллик топшириқни бажариш учун курашмоқда.

● ҚАШҚАДАРЁ

Нишон районидаги «Гулбоғ» совхозининг чўлқуварлари областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажардилар. Ҳар гектар янги ўзлаштирилган майдондан 10 центнердан кўриқ дурдонаси олинди. Хўжалик меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 2 минг тонна пахта топшириш ва шу билан бир мавсумда уч йиллик планни бажариш мажбуриятини олдилар.

● САМАРҚАНД

Пахтачи райони меҳнаткашлари областда биринчиликни қўлдан бермай келаётирлар. Ўтган куни бу ерда тайёрланган 1000 тонна «оқ олтин»нинг 612 тоннаси машиналарда терилди.

● АНДИЖОН

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳафиз Полвонов бошқараётган Комсомолобод районидаги «Партия XXIV съезди» совхозида машина терими бошланди. 3-бўлим механизаторлари биринчи бўлиб ўз машиналарини далага олиб чиқдилар. Механик-ҳайдовчи Холдорали Бегматов биринчи кунийёқ 12 тонна пахта терди.

● НАМАНГАН

17 сентябрда ёғингарчилик бўлишига қарамай Тўрақўрғон районида 14 минг теримчи далага чиқди. Ҳар бир теримчи ҳисобига ўртача 47 килограммдан пахта терилди. Пахтазорларда 105 «зангори кема» юксак унумларда ишлатилмоқда.

● СУРХОНДАРЁ

Областда пахта тайёрлаш йиллик планлари муддатидан олдин бажарилганлиги ҳақида келаётган ғалаба рапортларининг кети узилмаётир. Ленин йўли районидаги Будённий номли совхозининг тўрт бригадасида юбилей йилининг биринчи марраси муваффақиятли эгалланди. Бу бригадаларнинг коллективлари 50 центнерлик марра учун курашмоқдалар. Қурбон Олланазаров бошлиқ бригадада 54 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37,5 центнердан хирмон кўтарилди. К. Ашуров, С. Жабборов, И. Иброҳимов ўртоқлар бошлиқ бригадалар коллективлари эса 33—36 центнердан ҳосил олишди.

Область бўйича 25 бригада юбилей йили планини бажарди.

● БУХОРО

Вобкент районидаги 1-«Вобкент» совхозининг Зайниддин Шаропов бошлиқ бригадаси маррага етди. Қўриқдаги 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 15 центнердан хирмон кўтарилди. Бригада коллективи СССР Конституцияси кунигача икки йиллик планни адо этишга сўз берди.

● ФАРҒОНА

Қува районидаги Димитров номли колхозининг Аҳмаджон Алимқулов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил олиб, йиллик планни адо этдилар. Бу муваффақиятга ҳар куни 200-210 килограммдан пахта тераётган И. Маткаримова ва Х. Усмонова сингари кўп мингкилограммчилар муносиб ҳисса қўшишди.

● ХОРАЗМ

Область меҳнаткашлари техника воситаларидан унумли фойдаланиб, терим суръатига суръат қўшмоқдалар. 17 сентябрь куни бу ерда 1016 пахта териш машинаси билан 5226 тонна «оқ олтин» сарэнжом-саришталанди. Ҳар бир машина билан ўртача ҳисобда 5,2 тонна пахта терилди.

● СИРДАРЁ

Сирдарё районидаги Бахт пахта тозалаш заводи 2000 тоннага яқин хом ашё қабул қилди. «Коммунизм», «Ўзбекистон», «Правда», Ильич номли, Охунбобоев номли колхозлар ва «Сирдарё» совхози ҳар куни бу ерга 160-170 тонна «оқ олтин» топширмоқда.

● ЖИЗЗАХ

Мирзачўл районидаги Сегизбоев номли совхоз механизаторлари 90 та пахта териш машинасини далага олиб чиқдилар. Бу йил улар 8500 тонна пахтани ёки ялпи ҳосилнинг 90 процентини машиналар ёрдамида теришга аҳд қилишган.

● ТОШКЕНТ

Оққўрғон районидаги уч хўжалик — «Ленинизм», «Коммунизм» ва Вотинцев номли хўжаликлар уруғлик пахта тайёрлаш йиллик планини адо этдилар. Бу хўжаликларнинг ҳар бири эл хирмонига 1000 тоннадан аъло сифатли пахта топширди.

ПАХТАЧИЛИККА — ЭНГ ЯНГИ ТЕХНИКА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов билан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Фан ва техника давлат комитетининг раиси академик Г. И. Марчук 18 сентябрь куни Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институтида ва Ўрта Осиё давлат машина-синов станциясида бўлиб, ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териш учун мўлжалланган янги машина-механизмлар билан танишдилар.

Олимлар билан конструкторлар пахтачилик учун машиналар бутун комплексини такомиллаштириш, йирик ихтисослаштирилган ишлаб чиқариш талабларига мос келадиган, илғор технологияни жорий этиш имконини берадиган янги техникани яратиш соҳасида партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини амалда рўёбга чиқариш учун нималар қилинганлиги ва қилинаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар.

Техникани кўздан кечириш вақтида унумдорлиги оширилиб, ҳосилни юксак сифатли териши билан фарқ қиладиган янги пахта териш машиналари кўрсатилди. Пахтани икки карра тозалайдиган агрегат, ўртача толали ва узун толали пахта учун, уруғлик пахтани ярусма-ярус териш учун мўлжалланган универсал машина, пневматик пулсланувчи терим машинаси намойиш қилинди. Пахтани тиғизлайдиган оригинал мосламалар, трактор тележкалари учун янги прицеп турлари, ҳавони кондициялайдиган самарали системаси бўлган трактор кабинаси, универсал чигит сеялкаси, универсал культиватор ҳамда Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институти ҳамда бошқа илмий-тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларининг пахтачилик бўйича ихтисослаштирилган бош конструкторлик бюросининг коллективлари ва машинасозлар ижодий ҳамкорликда яратган бошқа машина ва механизмлар ҳам кўрсатилди.

Суҳбат чоғида қишлоқ хўжалиги учун мўлжалланган техникани янада такомиллаштиришга, унинг тезроқ амалда жорий этилишига қаратилган тавсиялар ва маслаҳатлар берилди. Олимлар, конструкторлар, машинасозлар Озиқ-овқат программасини ҳал этишга, Ватан пахтачилигини янада механизациялаш ишига қўшадиган ҳиссаларини бутун чоралар билан оширишлари, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига қабул қилган мажбуриятларини муваффақиятли бажаришлари кераклиги таъкидлаб ўтилди.

Янги техникани кўздан кечириш вақтида КПСС Марказий Комитети Фан ва ўқув юртлари бўлими мудирининг ўринбосари Р. Г. Яновский, СССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари В. С. Шевелуха, шунингдек Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Л. Н. Мелкумов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. Р. Раҳимов, республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Госкомсельхозтехникаси раҳбарлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VII пленуми қарорлари ҳаётга

Республика илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртлари ходимларининг йиғилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ва фан билан ишлаб чиқаришнинг алоқасини мустаҳкамлаш юзасидан партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети кейинги пленумлари қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмаларини бажариш соҳасида республика партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилган VII пленуми ўртага қўйган вазифаларни амалий жиҳатдан рўёбга чиқариш масалаларига бағишланди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, республикадаги илмий-тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларининг раҳбарлари ҳамда партия ташкилотларининг секретарлари, олий ўқув юртларининг деканлари, кафедра мудирлари, таниқли олимлари иштирок этдилар.

Йиғилиш қатнашчилари илмий-тадқиқотларни янада такомиллаштириш, уларнинг самарадорлигини ошириш, фаннинг ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш ва шу тариқа Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумининг қарорлари юзасидан фикрлашиб олдилар.

Йиғилишда СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контроль қилиш давлат комитетининг раиси ўртоқ Ю. А. Израэль, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг раиси ўртоқ В. Г. Кириллов-Угрюмов, СССР олий ва ўрта махсус таълим министрининг ўринбосари ўртоқ И. М. Макаров нутқ сўзладилар.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР боғбон ва сабзавоткорлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Озиқ-овқат программасини бажариш соҳасидаги йўл-йўриқлари ва тавсияларини амалга ошира бориб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, шу йилнинг сув танқис бўлган шароитида мева-сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар, уларни йиғиштириб олиш ва тайёрлашни уюшқоқлик билан ўтказиб, давлатга сабзавот, полиз маҳсулотлари, хўл мева, узум сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР БОҒБОН ВА САБЗАВОТКОРЛАРИ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Савдо тармоқларига, умумиттифоқ фондига ва қайта ишлаш корхоналарига 95 минг тонна мева-сабзавот маҳсулоти, шу жумладан 45,5 минг тонна сабзавот, 43 минг тонна полиз маҳсулоти, 6 минг тонна хўл мева ва 0,5 минг тонна узум етказиб берилди. Мамлакат саноат марказларига 22 минг тонна полиз маҳсулоти ва мева жўнатилди.

Мева-сабзавот маҳсулотини сотиш ва умумиттифоқ фондига етказиб бериш давом этмоқда.

Автоном республиканинг ҳамма районлари шу йилги топшириқларни бажаришга катта ҳисса қўшдилар. Нукус районидаги хўжаликлар давлатга энг кўп миқдорда —24 минг тонна, Хўжайли райони 14 минг тонна, Амударё райони 7,5 минг тонна, Беруний райони 7 минг тонна маҳсулот сотдилар.

Тўрткўл районидаги «Коммунизм» ва Димитров номли, Беруний районидаги «Октябрь 50 йиллиги», Элликқалъа районидаги Калинин номли ва «Қирққизобод», Амударё районидаги Крупская номли, Хўжайли районидаги Ленин номли колхозлар, Нукус районидаги «Нукус» ва «Коммунизм», Беруний районидаги Беруний номли ва Будённий номли, Элликқалъа районидаги Охунбобоев номли ва «Қорақалпоғистон АССР 50 йиллиги», Ленинобод районидаги «Ленинград», Кегайли районидаги М. Жуманазаров номли совхозлар сабзавот, полиз, мева ва узумдан мўл ҳосил етиштирдилар.

Сабзавоткорлар ва боғбонларнинг бу муваффақиятига уларнинг фидокорона меҳнати ва юксак маҳорати туфайли, партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганликлари туфайли эришилди.

Автоном республика боғбон ва сабзавоткорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, мамлакатнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга қўшадиган ўз ҳиссаларини кўпайтиришга интилиб, давлатга яна 5 минг тонна мева-сабзавот маҳсулоти ва 5 минг тонна картошка сотишга, шундай маҳсулотларни умумиттифоқ фондига жўнатиш ва қишда асраш учун ғамлаш топшириғини анча ошириб бажаришга қарор қилдилар.

ДОН — ДАВЛАТГА

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИДА МАККАЖЎХОРИ ДОНИ ТАЙЁРЛАШ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ!

● **Сурхондарё областида 20 минг гектар ерда маккажўхори етиштирилиб, 159 минг 39 тонна дон тайёрланди.** Бу ўтган йилдагидан 60 минг тонна кўпдир. Ҳар гектар майдондан ўртача 80 центнердан маккажўхори дони олинди. **Дон тайёрлаш плани 242 процент бажарилди.**

● Гагарин районида ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 97,8 центнерга, Жарқўрғон районида 91,3 центнерга, Ленин йўли районида 93 центнерга, Шўрчи районида 84,6 центнерга етди.

● Олтинсой райони ҳар гектар ердан 68 центнер, Бойсун райони 41,5 центнер, Денов райони 64 центнер, Сариосиё райони 64,8 центнердан ҳосил олиб, областнинг ўртача кўрсаткичидан паст натижага эришдилар.

Уруғлик пахта тайёр

ҒИЖДУВОН, (Телефон орқали). Район пахтакорлари дастлабки муваффақиятга эришдилар. Планда кўзда тутилган 20 минг тонна ўрнига 25 минг тонна уруғлик пахта тайёрланди.

Бу муваффақиятга «Коммунизм», Энгельс номли, Ҳамид Олимжон номли колхозлар пахтакорлари катта ҳисса қўшдилар.

Район далаларида пахта териш уюшқоқлик билан давом этмоқда.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИГА—ИШЧИ КАФОЛАТИ

БАРХАНЛАР ОРАЛАБ

Бульдозер тишини пастга туширди-да, шитоб билан олға ташланди. Қумлар тўлқин сингари ўрмалаб, тишнинг иккала томонига сочилар, машина ортидан иккита параллель пушталарга айланиб борарди. Машинист текисланаётган участканинг энг сўнгги чизиғига етганда бир айланди-да, агрегатни яна ортда қолган из томон бурди. Энди қумлар ҳар томонга сочилмас, бульдозер бир кириб чиққанда ҳосил бўлган йўлга тўпланарди.

— Траншея усулида ишлаш қумлоқ тупроқларда ғоят самаралидир, — дейди «Хорезмводстрой» трестининг Урганчдаги қурилиш-монтаж бошқармасига қарашли 1-участка бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор Худойберган Аҳмедов. — Бульдозерлар ёрдамида қумлоқ ерлар текисланаётганда тупроқ йўқотилишининг деярли олди олинади. Унумдорлик кескин ошади. Бундан ташқари, шу усулда машинани бошқариш енгил кўчади.

...Участка прораби Болтабой Худойбергановнинг вагончаси Хоразм воҳаси билан Қорақум саҳроси ўртасидаги кўз илғамас чегарада жойлашган. Вагонча олдида туриб жазирама тиғида ҳовури кўкка ўрлаётган бепоён қум барханларини соатлаб томоша қилишингиз мумкин. Тўғрисини айтсам, сўл ва ўнг томонингизда бир хил рангдаги қумдан бошқа нарсани кўрмайсиз. Орқангизда эса, ям-яшил боғ-роғлар ва кўм-кўк далалар. Саҳродан тортиб олиниб, барпо этилаётган «Қорақум» шолипчилик совхози ерлари худди шу ердан бошланади.

Эшик очилиб, иссиқ шамол тўлқини бир ҳовуч қумни ичкарига итқитиб юборди. Хонага ўрта бўйли, маънодор кўзлари кишига диққат билан тикиладиган бир йигит кириб келди.

— Рўзмат Исмоилов, — деб таништирди уни участка бошлиғи. — Коммунист Гулмирза Олланиёзов етакчилик қилаётган механизаторлар бригадасининг энг яхши бульдозерчиси ва скреперчиси. У «Қорақум» совхози учун ерларни ўзлаштириш бошлангандан бери ишлаб келмоқда.

Инсон оёғи тегмаган ерларни ўзлаштириш аввал ҳамиша қийин бўлади. Рўзмат бригадага ишга келганида 1974 йилнинг августи эди. Дастлабки гектар майдонларни қишлоқ хўжалиги оборотига киритишнинг ўзи бўлмади. Саҳро ҳеч бўйсунгиси келмасди. Совхознинг ҳар бир янги участкасида чўлқуварларни ёзда нафасни бўғувчи гармсел, қишда эса юз-кўзни аёвсиз чимчиловчи шамол ҳамда музлаб қолган қум дўллари қарши оларди. Баъзан эса керакли белгигача яхшилаб текисланган участкани кечаси қум босарди. Эрталаб бульдозерчи ва скреперчилардан иборат текисловчилар отряди яна қаршн ҳужумга ўтар, саҳрони чекинтириб, янги марралар сари замин ҳозирларди.

Қум босиш ҳоллари ҳозир ҳам учраб туради. Бироқ унга кўникиб кетишган. Бундан ташқари техника воситалари илгаригига қараганда анча қудратли, механизаторларнинг тажрибаси ошган. Коллектив синовларга бардош бериб, камол топган.

Орадан икки йил ўтгач, Исмоиловга учинчи разрядли машинист номи берилди. Шу ерда комсомол сафига кирди. Ҳарбий хизматга кетаётганида яна шу ерга албатта қайтиб келаман, деган эзгу ниятни кўнглига қатъий тугиб қўйди. Армияда ҳам ҳарбий қурувчилар қисмида хизмат қилди. Разрядини оширди. Уйига қайтгач, дастлабки беш ой ичида икки нормадан зиёд топшириқни бажаришга эришди. Лекин ишчи учун маҳорат нинг чегараси йўқ. Орадан бир йил ўтгач 1981 йил сентябрида 5-разрядли бўлди. Октябрь ойида уни ҳамкасблари Андижон областининг «Комсомолобод» совхозига ёш механизаторларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига кузатиб қўйишди. Беллашувда учинчи, совринли ўринни эгаллади.

Рўзмат Исмоилов ишлаётган текисловчилар отряди 1976 йилда пудрат усулига ўтди. Ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик ҳажмидаги планни адо этганлиги учун коллективга СССРнинг биринчи фазогир учувчиси Ю. А. Гагарин номли вимпел топширилди. Ўтган йили бригада азаматлари пландаги 120 ўрнига 235 гектар майдонни сифатли текислашга муваффақ бўлдилар.

Бульдозерчи ва скреперчилар қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришни ўзларига шиор қилиб олишган. Бу ерда шу йилнинг март ойидаёқ ўн биринчи беш йилликнинг икки йили топшириғи адо этилди. Механизаторлар олти ойлик планни 130 процентга бажариб, иш суръатини тобора жадаллаштириб боришяпти.

Хўш, улар қучаётган зафарларнинг омили нимада? Меҳнат унумдорлиги нималар ҳисобига юксаляпти? Бундай саволларга бригада аъзолари, машиналарнинг техник имкониятларидан тўла фойдаланиш, ишни оқилона ташкил этиш, деб жавоб беришади. Ҳа, улар ҳақ. Шуниси сир эмаски, ҳамма механизатор ҳам ўз агрегатини узоқ вақт аварияснз тиғиз маромда ишлата олмайди. Бу нарса фақат энг тажрибали мутахассисларга, ўзига бириктиб берилган техника конструкциясини ипидан-игнасигача билган, машина узеллари ва деталларини энг яхши техникавий ҳолатда сақланиши учун кучи ва вақтини аямайдиган кишиларгагина насиб қилади. Олланиёзов бошлиқ бригададаги бульдозер ва скреперлар ҳам биттадан бўлиб берилган. Айни пайтда ҳар бир киши бригада ихтиёридаги барча техника воситалари ҳақида қайғуради. Қум саҳросининг оғир шароитида ишловчи машиналарни фақат ана шу йўл билангина яхши сақлаш мумкин. Шунинг учун бригадада техникадан фойдаланиш коэффициенти бошқалардагига нисбатан анча юқори.

Илғор тажриба коллектив ижодининг маҳсули сифатида юзага келса-да, у кўпчиликнинг мулкига айланиши даркор. Бригадада ҳеч ким бирбиридан сир яширмайди. Илғор технология усулларидан фойдаланиш даражаси салмоқли эканлигини юқоридаги фактлардан ҳам билса бўлади. Аммо, илгари бўлгани каби ҳозир ҳам кўп нарса ҳар бир механизаторнинг шахсий маҳоратига боғлиқ. Жумладан, текисловчилар отрядидаги қарийб ҳамма киши смена давомида иккитадан норма бажаришга қодир. Рўзмат Исмоилов эса икки яримтадан уддалаб, мусобақада пешқадамлик қиляпти.

Олланиёзов етакчилигидаги механизаторлар 1-участканинг Қадам Сафоев бошлиқ 2-текисловчилар отряди билан 1976 йилдан бери мусобақалашиб келмоқда. Шуниси қизиқки, улар деярли ҳамма вақт ғолиб чиқишади. Шароит иккала коллективда бир хил, лекин унумдорлик эса ҳар хил.

— Ғолиб бригадада меҳнатни ташкил этиш даражаси юқори. Интизом мустаҳкам, Дўстлик ва ҳамжиҳатлик [illegible] ва усулларини дадил жорий қиладилар.

Дарҳақиқат, шундай. Масалан, механизаторлар майдонларни скрепер билан текислаётганда ишлов беришнинг икки томонли усулини, бульдозерлар ёрдамида эса траншея методини муваффақиятли қўлланмоқдалар. Натижада, вақтдан ютилмоқда. Эҳтиёт қисмлар, ёқилғи-мойлаш материаллари тежаб қолинмоқда. Хусусан, Рўзмат Исмоилов 1980—1982 йиллар ичида оз эмас, 7 тонна ёғлаш-мойлаш материалларини иқтисод қилишга эришди. Двигателларни ўз вақтида профилактик тарзда кўздан кечириб чиқиш, ёғланадиган жойларни доимо назорат қилиш, ёғлаш материалларини шунга ўхшаш тежамликлари билан алмаштириш бригаданинг бошқа аъзоларига ҳам кутилган самараларни бермоқда. Чунки, созланган, бирон жойида камчилиги бўлмаган двигатель яхши ишлаши билан бирга ёқилғини кам сарфлашини улар яхши тушунишади.

Мелиораторларнинг сарфлаётган куч-ғайратлари изсиз қолаётгани йўқ. Илгарилари мудраб ётган қум барханларининг 1500 гектардан зиёди ўзлаштирилиб, шоликорларга тақдим этилди. Ўтган йили мазкур майдонларнинг ҳар гектаридан ўртача 38 центнердан ҳосил йиғиб-териб олинди. Натижада, дастлабки даромад — 35 минг сўм нақд фойда олинди. Албатта, бу унчалик кўп эмас. Аммо, у КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини бажаришга, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида тасдиқланган СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга қўшилган конкрет ҳиссадир. Озиқ-овқат программасида мелиораторларнинг роли алоҳида таъкидланганлиги Олланиёзов бошлиқ бригада аъзоларига куч-ғайрат бағишламоқда. Улар СССР 60 йиллиги арафасида 1984 йилнинг иккинчи ярми учун иш бошлаш тараддудини кўришяпти.

Саҳро ўз қиёфасини ўзгартириб боряпти. Келажакда «Қорақум» совхозининг далалари 5207 гектарга кенгаяди. Одамлар ўз билимлари ва маҳоратларини, ташаббус ва шижоатларини сафарбар қилиб, қум барханларига ҳаёт бағишладилар. Ўз навбатида улар қўли билан яратилган шолизорлар жазирама кунларда одамларга енгил шабада инъом этиб, чўл билан олишувни давом эттиришларига мадад бермоқда.

В. СТЕПАНОВ,
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг матбуот маркази раҳбари.

БУГУН — ЎРМОН ХОДИМЛАРИ КУНИ

БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

17 сентябрь куни Москвада Ўрмон ходимлари кунига бағишланган тантанали мажлис бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. С. Горбачев, КПСС Марказий Комитетининг, СССР Министрлар Советининг масъул ходимлари, бир қанча министрликлар, идоралар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, социалистик мусобақа илғорлари, пойтахт жамоатчилигининг намояндалари президиумда ўтиришибди.

СССР Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси Г. И. Воробьев доклад қилди.

Тантанали мажлис қатнашчилари ўрмон тармоқларининг меҳнатчилари ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарадилар, Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ваъда бердилар.

(ТАСС мухбири).

●

Яшил бойлик! Халқимиз ўрмонларни эъзозлаб шундай дейди. Чиндан ҳам ям-яшил ўрмонлар бебаҳо бойлигимиз. У далаларнинг ихотачиси ва дарёлар соҳилининг соқчиси, иқлимни тартибга солувчиси ва табиатнинг саховатли боғ-бўстонидир. Ўрмонлар она табиатимизни гўзаллаштиради, юртимизнинг чиройини оширади. У инсон қалбига бир олам завқ-шавқ бағишлайди. Ўрмонларни эҳтиёт қилиш, уларни асраш ва неъматларини кўпайтириш ҳамда оқилона фойдаланиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

Серқуёш республикамизда ўрмончиликни ривожлантириш ишига доимо катта эътибор бериб келинмоқда. Мавжуд ўрмонларни авайлаб асраш билан бирга ҳар йили катта майдонларда янги ўрмонзорлар барпо этиляпти. Бу вазифа яшил бойлик ижодкорлари — ўрмончилар зиммасига юкланган. Республикамиздаги қатор ўрмон хўжаликлари коллективларининг ишлари, айниқса, диққатга сазовордир.

Тошкент область Бўстонлиқ районидаги Чирчиқ ўрмон хўжалиги ходимлари ҳам ўзларининг анъанавий байрамларини муносиб кутиб олмоқдалар. Хўжалик ходимлари юбилей йили социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун курашмоқдалар. Суратда: илғор ўрмон ходими Ж. Тўрабоев. У тўрт йилдан бери шу ерда намунали меҳнат қилиб келмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш, унинг бойликларини асраш бўйича социалистик мусобақада яхши кўрсаткичларга эришганлиги учун фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган.

И. Партнов фотоси.

Пахтакорга ҳамма мададкор

КАМАРБАСТАМИЗ

Ҳозир областимизнинг қайси пахтакор хўжалигида бўлманг, «оқ олтин» ижодкорларининг етиштирилган мўл ҳосилни тез ва соз йиғиб-териб олиш учун сидқидилдан меҳнат қилаётганининг гувоҳи бўласиз. Миришкор деҳқонларимизнинг дам олиши, унумли меҳнат қилиши учун барча қулайликларни муҳайё этиш шу куннинг муҳим талабларидан бири. Дала шийпонларини ҳақиқий оромгоҳларга айлантириш йўлида бир қанча тадбирлар амалга оширилди Уларда медицина пункти, сотувчисиз магазин, кўчма кутубхона, спорт майдончаларининг бўлиши ва жиҳозланиши, ёрдамчи хўжалик ташкил этиш ишлари областнинг барча хўжаликларида оғишмай амалга оширилди.

КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми ва КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети яқинда қабул қилган «Аҳоли соғлиғини сақлашни яхшилашга доир қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги қарорларидан руҳланган областимиз медицина ходимлари шундай долзарб кунларда дала меҳнаткашларига кўрсатилаётган тиббий хизматни тубдан яхшилашга ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда область соғлиқни сақлаш бўлими махсус штаб ташкил этди. Штабга область даволаш-профилактика муассасаларининг раҳбарлари, бош мутахассислар, тажрибали шифокорлар, санитария-эпидемиология станциясининг етук мутахассислари жалб этилди.

Пахтакорларга медицина хизмати кўрсатиш учун етук мутахассислардан ташкил топган 14 та бригада, 120 та врач ва ўрта медицина ходими районларга жўнаб кетдилар.

Пахтакорларга бевосита иш жойида малакали медицина хизмати кўрсатиш, меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза қилиш шу долзарб кунларда барча ходимларимизнинг диққат марказида турибди. Етакчи мутахассислардан ташкил топган бригадалар шу кунларда областнинг барча хўжаликларида бўлиб, дала шийпонларининг санитария ҳолати, меҳнаткашларга яратилган шарт-шароит, болалар муассасалари ишлари билан яқиндан танишяптилар. Пахтакорларнинг соғлиғини сақлаш ишларини яхшилаш юзасидан тегишли маслаҳатлар ва кўрсатмалар бермоқдалар, жойларда малакали медицина ёрдами кўрсатмоқдалар. Дала шийпонларидаги кўчма аптечкалар дори-дармонлар билан таъминланишига катта эътибор берилмоқда, санитария постлари ташкил этиш, медицина мавзуларида савол-жавоблар ўтказиш, Қизил Ярим ой жамиятининг фаолларини тайёрлаш, кўчма медицина пунктларининг ишини ташкил этишда қишлоқ шифокорларига етук мутахассислардан ташкил топган бригада аъзолари яқиндан ёрдам бермоқдалар. Пахтакорларга қулайлик яратиш, уларга бевосита даланинг ўзида малакали медицина хизмати кўрсатиш мақсадида 67 та кўчма даволаш амбулаториялари ташкил этилиб, уларга махсус санитария автотранспортлари бириктирилди. Ундан ташқари 18 та кўчма дорихона ташкил этилган, улар ҳам пахтакорлар хизматида.

Ҳозирги кунда область қишлоқларида 573 та фельдшер-акушерлик пункти, 62 та қишлоқ даволаш амбулаторияси, 26 та қишлоқ участка касалхонаси дала меҳнаткашлари хизматида. Шуни айтиб ўтиш ўринлики, барча қишлоқ участка шифохоналарининг, фельдшер-акушерлик пунктларининг иш графиклари пахтакорлар учун энг қулай муддатларга ўзгартирилди. Областимизнинг шифокорлари — бир ярим мингдан зиёд врач ва ўрта медицина ходимлари энг масъулиятли дамларда пахтакорлар билан бир сафда туриб, актив фаолият кўрсатмоқдалар. Кўпминг кишилик Қизил Ярим ой жамияти фаоллари дала шийпонларида меҳнаткашларга зарур ёрдам бермоқдалар. Область санитария маорифи уйи томонидан пахтакорларга турли медицина ва гигиена мавзуларида брошюралар, ранг-баранг плакатлар, шиор ва варақалар пешма-пеш етказиб берилмоқда. Шунингдек, санитария маорифи ходимларининг махсус агитмашиналари дала шийпонларида бўлиб, турли касалликларнинг олдини олиш хусусида тарғибот ишларини олиб бормоқдалар, медицина мавзуида кинофильмлар намойиш қилмоқдалар.

Махсус штаблар областнинг барча районларида ҳам ташкил этилган. Ҳар бир дала шийпонидаги мавсумий болалар боғчаларига медицина ходимлари бириктирилган.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланадиган йилда областимизнинг аҳдига вафодор пахтакорлари 600 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишга бел боғлаганлар. Бу ишга камарбаста медицина ходимлари ҳам қишлоқ меҳнаткашларига малакали хизмат кўрсатишни янада яхшилаш учун бор куч, билим ва тажрибаларини ишга солмоқдалар.

А. ЖЎРАХЎЖАЕВ,
Фарғона область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

НАМУНАЛИ ХИЗМАТ

«Голодностепстрой» территориал бошқармаси 3-ишчилар таъминоти бўлими савдо корхоналарининг коллективлари Сирдарё области совхозлари ишчилари каби терим мавсумига пухта тайёргарлик билан келдилар.

— Биз ишни шундай ташкил қилдикки, — дейди ОРС бошлиғи К. Муртазоев, — пахтакорлар, механизаторлар ҳозир ҳам, терим қизғин тус олган кунларда ҳам ўзлари учун зарур бўлган товарлар ва озиқ-овқат маҳсулотларини бевосита даланинг ўзида харид қилишлари мумкин. Пахтакорларга хизмат кўрсатиш намунали ташкил этилса, уларнинг иши доим баракали бўлади.

Областдаги ишчилар таъминоти бўлими хизмат қилаётган етти совхознинг 30 та дала шийпонида сотувчисиз дўконлар ташкил этилди. Бу ерда кундалик зарур товарларни харид қилиш ва савдо ходимларига буюртма бериш мумкин. Кўчма автодўконларда ишловчи сотувчилар ана шу буюртмалар асосида дала шийпонига товарлар келтирадилар. ОРС базаси билан совхозлар ўртасида ҳозироқ 4 та кўчма дўкон қатнамоқда. Улардаги ассортимент рўйхатида хўжалик товарлари, озиқ-овқат маҳсулотлари, ширинликлар бор.

Шуниси характерлики, кўчма дўконлар совхозларнинг ўзида етиштирилган картошка, сабзавот ва меваларни ҳам ортиб, уларни бевосита дала шийпонларига етказиб бермоқда.

Р. БУЛАТОВ.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико амалий визит билан Москвага келган АХДП Марказий Комитетининг аъзоси, Афғонистон Демократик Республикасининг ташқи ишлар министри Ш. М. Дўст билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида министрлар икки томонлама Совет — Афғонистон муносабатлари масалалари хусусида ҳам, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи халқаро проблемалар хусусида ҳам фикрлашиб олдилар.

Яқин ва Ўрта Шарқдаги ҳамда Жануби-Ғарбий Осиёдаги аҳволга алоҳида эътибор берилди. Шу билан бирга блокларга қўшилмаган суверен давлат — Афғонистоннинг ички ишларига ташқаридан бўлаётган аралашув, шу жумладан, қуролли аралашув давом этаётганлиги натижасида шу мамлакат теварагида вужудга келган вазиятнинг халқаро жиҳатларини сиёсий воситалар билан ҳал этиш зарурлиги яна таъкидлаб ўтилди.

А. А. Громико шу йилнинг июль ойида БМТ Бош секретарининг шахсий вакили воситачилигида АДР ва Покистон ташқи ишлар министрлари ўртасида фикрлашув бўлиб ўтганлиги фактини ва Афғонистон — Покистон мулоқотини давом эттириш тўғрисида шартлашиб олганлигини ижобий баҳолади.

Ш. М. Дўст айтдики, АДР ҳукумати ўз томонидан вазиятни сиёсий бартараф этиш масалалари хусусида конкрет аҳдномаларга эришиш йўлида бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлайверади.

Министрлар Исроилнинг Ливанга, фаластинлик араб халқига ва бошқа араб халқларига қарши давом этаётган агрессиясини кескин қоралайдилар. АДР ҳукумати Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этишнинг шу йил 15 сентябрда Л. И. Брежнев сўзлаган нутқида баён этилган программасини тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди, деди Ш. М. Дўст.

А. А. Громико Ш. М. Дўст шарафига нонушта зиёфат берди, зиёфат вақтида дўстона қадаҳлар кўтарилди.

Суҳбат ва зиёфат самимий ўртоқларча вазиятда ва тўла ҳамжиҳатлик муҳитида ўтди.

(ТАСС).

МИНИСТРЛАРНИНГ СУҲБАТИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Иқтисодий ва илмий техника ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи Совет-Ҳиндистон ҳукуматлараро комиссиясининг мажлисидаги Ҳиндистон ҳукумат делегациясига бошчилик қилаётган Ҳиндистон ташқи ишлар министри П. В. Нарасимха Рао билан учрашди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет-Ҳиндистон муносабатларининг бир қанча масалалари ҳамда иккала томонни қизиқтирувчи халқаро проблемалари хусусида фикрлашиб олинди. Ҳиндистон Бош министри И. Гандининг Совет Иттифоқига қиладиган визити билан боғлиқ баъзи масалалар ҳам муҳокама қилинди. Суҳбат чоғида иккала томон бу визит СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги анъанавий дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантиришга кўмаклашади, деб ишонч изҳор этди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада цирк санъатини ривожлантириш ва пропаганда қилишдаги хизматлари учун Наманган область Косонсой шаҳар маданият уйи қошидаги дорбозлар группасининг раҳбари ўртоқ Жўрахўжа Дадахўжаевич Норхўжаевга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист»** фахрий унвони берди.

x x x

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика маданий-оқартув муассасаларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Қувасой маданият уйининг бадиий раҳбари ўртоқ Иван Афиногенович **Мухортовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди.

«ПРОГРЕСС — 15» ПАРВОЗДА

«Салют-7» орбитал илмий станциясининг бундан буён ҳам ишлашини таъминлаш программасига мувофиқ 1982 йил 18 сентябрь Москва вақти билан соат 8 дан 59 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Прогресс-15» автомат юк кемаси учирилди.

Транспорт кемасини учиришдан мақсад сарфланадиган материаллар ва ҳар хил юкларни орбитал станцияга элтиб беришдан иборатдир.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, автомат юк кемасининг ичидаги системалар нормал ишламоқда.

(ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БАЛИҚЛАР ДОДИ»

Газетанинг шу йил 6 май сонида эълон қилинган юқоридаги сарлавҳали фельетонда Чирчиқ дарёсининг суви айрим саноат корхоналарининг айби билан ифлосланаётганлиги, натижада кўп балиқлар нобуд бўлаётгани каби фактлар очиб ташланган эди.

Ушбу фельетон юзасидан текшириш ўтказган **ЧИРЧИҚ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ** редакцияга қуйидаги жавобни йўллаган:

Фельетонда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланди. Дарё сувининг ифлосланиши капролактам ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлиб ўтган авария сабабли эканлиги таъкидланади.

Фельетон капролактам ишлаб чиқариш бирлашмасининг бўлим ва цех раҳбарлари йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Унда сувнинг ифлосланишига мутлақо йўл қўймаслик учун техник-ташкилий ишлар кўриб чиқилди. Шунингдек, «Электрохимпром», «Техэнергохимпром» ва «Союзазот» ишлаб чиқариш бирлашмалари билан биргаликда чиқиндиларни қайта ишлаш, иккита печ қуриш ишлари режалаштирилди.

Иш режимини бузганлиги, ва ўз вазифасига совуққонлик билан қараганлиги учун смена бошлиғи Л. А. Шляхов, 4-цех бошлиғининг ўринбосари Б. Рустамов, бош оператор С. Дармонов, ишлаб чиқариш бўйича бошлиқ ўринбосари Р. Ёқубов, ишлаб чиқариш бошлиғи П. Юсуповларга тегишли чора кўрилди.

ЯНГИ ФАБРИКА ИШГА ТУШДИ

Андижон ип газлама комбинатининг Пахтаободдаги филиалида янги тўқув фабрикаси ишга туширилди. Уни «Узколхозстрой»нинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли Андижон область трестига қарашли 9-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи қисқа муддатда қуриб, фойдаланишга топширди.

Забардаст бунёдкорлар қуввати 572 тўқув дастгоҳидан иборат бу янги корхонани барпо этишга 8 ой сарфладилар, холос.

Корхона қурилишида III даражали Меҳнат шуҳрати ордени кавалерлари: Эркин Тўлашев, Тожимат Мирзажонов, Сотиболди Ҳамробоевлар етакчилик қилган хўжалик ҳисобидаги комплекс бригадалар фидокорона меҳнат қилиб, фабрикани муддатидан олдин ишга туширишга салмоқли ҳисса қўшдилар.

А. ЗОКИРОВ,
«Узколхозстрой» бирлашмаси матбуот марказининг мухбири.

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

Ечимини кутаётган муаммолар

Серқуёш республикамиз олимлари илмий фаолияти амалий масалалар билан нақадар узвий боғлиқ эканлигини айрим географик тадқиқотлар мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Аввало, шуни айтиш керакки, Ўзбекистонда география фани намояндалари бошқа ижтимоий ва табиий фанлар вакилларига нисбатан озчиликни ташкил этади. Географларимизнинг катта қисми (7 фан доктори ва 24 фан кандидати) В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети география факультетида ишлайди. Бу ер республикамиз географиясининг ўзига хос маркази бўлиб, унда бевосита халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган еттита муҳим комплекс мавзу устида илмий иш олиб борилмоқда. Уларнинг барчаси география фани бўйича мамлакат миқёсидаги ягона координация планига киритилган.

«Ўрта Осиё табиий территориал комплекслари ва табиат ресурсларини халқ хўжалиги мақсадларида ўрганиш, картага тушириш ҳамда прогноз қилиш» мавзуи юзасидан профессор Н. А. Когай раҳбарлигида олиб борилаётган сермаҳсул тадқиқотлар Иттифоқимиз нинг етакчи географлари томонидан юқори баҳоланмоқда. Географларимиз Москва давлат университети олимлари билан ҳамкорликда Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Орол ҳавзасига келтиришнинг Ўрта Осиё табиий комплекслари ҳолатига кўрсатадиган таъсирини муваффақиятли ўргандилар. Табиат ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш бўйича ҳам амалий аҳамиятга молик муҳим тадқиқотлар ўтказилмоқда. Чунончи, хўжалик шартномаси бўйича иш олиб борувчи махсус лаборатория ходимлари саккиз министрлик ва бошқарма қарамоғидаги корхоналарда зарарли чиқинди моддаларнинг ялпи ҳажмини ва чиқариб ташланиши миқдорини аниқлашга доир амалий ишлар олиб бормоқдалар. В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати мисолида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг атроф муҳитга таъсири масаласи ўрганилмоқда.

Университет гидролог мутахассислари Ўрта Осиё дарёлари оқими шаклланишининг асосий қонуниятларини аниқлаб, эндиликда ўлка дарёлари режими ва табиий муҳитининг инсон изми ва хўжалик фаолияти таъсирида ўзгаришини ўрганишга киришдилар. Бунда суви тобора камайиб бораётган Амударё билан Сирдарё дельтасидаги қаттиқ ва суюқ оқимни, сув омборлари гидрологиясини ҳамда гидрохимиясини, тоғ олди кичик дарёлари ва сойлари сув сарфини, тоғ дарёларидаги ёнбағир ва ўзан эрозиясини, Фарғона водийси адирлари тупроқ қатламининг сув ўтказувчанлиги хусусиятларини ўрганишга доир илмий ишлар маълум иқтисодий самара бермоқда.

Иқтисодий географларнинг илмий фаолияти ҳам тобора катта аҳамият касб этмоқда. Жумладан, «Ўзбекистон қишлоқ хўжалик комплексини территориал ташкил этиш» темаси мамлакатимизнинг Озиқ-овқат программаси билан узвий боғланган.

Бир қанча илмий-тадқиқот институтлари ва илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари билан тузилган хўжалик шартномасига кўра, иқтисод фанлари доктори М. Қорахонов раҳбарлигида «Ўрта Осиёнинг демографик истиқболлари» номли мавзу устида қизғин иш олиб борилмоқда. Шу муносабат билан Ўрта Осиё республикалари аҳолиси сонининг узоқ муддатли, яъни 2015 йилгача бўладиган ўзгаришларни прогноз қилиш, шу республикалар ва Ўзбекистон областлари бўйича меҳнат ресурслари шаклланишининг узоқ муддатли истиқболини аниқлаш ишлари ниҳоясига етмоқда.

Республикамиз географларининг кўзга кўринган иккинчи коллективи — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги География бўлими ходимларидир. География фанлари кандидати А. Рафиқов раҳбарлигидаги бу ёш коллектив нисбатан қисқа вақт мобайнида жиддий муваффақиятларга эришди. Академия географлари бевосита илмий, амалий ва маданий аҳамиятга эга бўлган етти мавзу устида иш олиб бормоқдалар. Улар, аввало, Ўзбекистон ССРнинг икки томли комплекс атласини тузишдек катта ва сермеҳнат ишни поёнига етказдилар. Бундан ташқари коллектив Ўзбекистон ССРнинг пахтачилик атласини, Тошкент шаҳри атласини тузиш, табиатни муҳофаза қилиш ва ландшафт карталарини яратиш устида фаол ишламоқда. Бўлим ходимлари СССР Фан ва техника давлат комитети ҳамда СССР Госплани тавсиясига биноан Орол денгизи проблемаси бўйича олиб борилаётган катта тадқиқотларнинг бир қисмини бажардилар Жумладан, Орол денгизининг сув сатҳи пасайиши муносабати билан Амударё этаклари табиий шароити ва ландшафтлари ўзгаришини тадқиқ қилиш натижалари катта илмий монографияда баён қилинди. А. Рафиқовнинг «Орол денгизи қуриб бораётган жанубий соҳилининг табиий шароити» номли ажойиб асари мутахассисларнинг юксак баҳосига сазовор бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси таркибида география бўйича махсус институт ташкил этиш масаласи ҳануз ижобий ҳал этилмаяпти. Сафида ўндан ортиқ фан доктори ва 200 га яқин фан кандидатини бирлаштирган республикамиз географлари фаолиятини координациялаштирувчи ва конкрет амалий талабларга йўналтирувчи махсус илмий марказ — География илмий-тадқиқот институти қанча барвақт барпо этилса, шунча яхши.

З. АКРАМОВ,
география фанлари доктори, профессор.

Р. РАҲИМБЕКОВ,
география фанлари кандидати, доцент.

● ХАРЬКОВ

Краснокутский районидаги Ленин номли колхоздан лавлаги ортган автопоезд янги йўлдан Пархомовский қанд заводига жўнади. Харьков автомобиль йўли институтининг мутахассислари электрон-ҳисоблаш машинаси ёрдами билан аввалги йўлга нисбатан икки баравар қисқа йўлнинг энг қулай вариантини ҳисоблаб чиқдилар. Областда ялпи лавлаги ташиш арафасида экинзорлардан маҳсулотни қайта ишлаш корхоналаригача қарийб икки минг километр узунликда қулай шох йўллар ўтказилди.

● НОВОСИБИРСК

«Сибэлектротерм» бирлашмасининг коллективи қуввати унча катта бўлмаган пўлат эритиш электр печларини металлургия заводлари учун ишлаб чиқара бошлади. Бу ерда йилига 300 минг тоннадан кўпроқ пўлат ишлаб чиқариш учун мўлжалланган дастлабки агрегатни йиғиш тугалланди. Янги техника, ҳисоблаш комплекси, иккиламчи энергетика ресурсларини утилизациялаш системаси билан таъминланган.

● ЯКУТСК

Бу ерда СССР Фанлар академияси илмий кенгашининг БАМ проблемаларига бағишланган кўчма сессияси очилди. Жанубий Якутия территориал-ишлаб чиқариш комплексини шакллантиришнинг социал-иқтисодий масалалари кун тартибига қўйилган. Бу масалаларни олимлар билан бир қаторда СССР Госплани, Иттифоқ министрликлари ва идораларининг намояндалари, автоном республика партия ва совет ходимлари муҳокама қиладилар. Мажлис иштирокчилари Алдан, Нерюнгри ва Тиндада бўлиб, улкан кўмир разрези ва бойитиш фабрикаси, иссиқлик электростанцияси ва бошқа объектлар масканн — БАМни ўзлаштириш зонасида биринчи территориал-ишлаб чиқариш комплекси объектлари қандай бунёд этилаётганлиги билан танишадилар. Беркакит — Томмот — Якутск темир йўли қурилишини тезлаштириш имкониятларини ҳам кўриб чиқилади. Бу темир йўл темир рудаси, апатит ва фосфорнинг табиий хазиналарига йўл очиб беради. Кенгаш қабул қиладиган тавсияномалар ана шу регионни ва магистрал зонасидаги янги территориал-ишлаб чиқариш комплексларини ривожлантириш программаси учун негиз бўлади.

● АШХОБОД

Туркманистондаги қишлоқ радиоузеллари пахта териш ишларининг бориши тўғрисида оператив эшиттиришлар бера бошлади. Улар варақалар, деворий газеталар билан бир қаторда бу йил Ватанга 1 миллион 222 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш мажбуриятини олган пахтакорларни агитбригадаларнинг чиқишлари билан ҳам зарбдор меҳнатга сафарбар этмоқда. Республика далаларида идеология ходимларининг катта отряди ишлаб турибди. Улар меҳнатда намуна бўлмоқдалар.

(ТАСС).

ХАЛҚ САНЪАТКОРИ

Абдулла Қаҳҳор туғилган куннинг 75 йиллигига

Ўзбек совет адабиётининг тараққиёти йўлида Ҳамид Олимжон ва Ойбек, Ғафур Ғулом ва Шайхзода, Уйғун ва Яшин, Ш. Рашидов ва Зулфия билан бир сафда туриб хизмат қилган халқ санъаткори Абдулла Қаҳҳор таваллудига бугун 75 йил тўлди.

Гўзалликнинг ранг-баранг кўринишлари мавжуд. Зулмат пардасини тилиб, кўкка отилган мушак ҳам, қуёш сари хандон ташлаб турган гул ҳам гўзал. Аммо тун бағрига сочилиб, эриб ва бир лаҳзада сўнган мушакнинг гўзаллиги бебаҳодир. Гулнинг гўзаллигида эса ҳаётнинг, унга нур ва сув берган ҳаётнинг абадий гўзаллиги бор.

Адабиёт ўзининг ўлмас асарларида ана шу абадий гўзалликни акс эттиради.

Бизнинг оқсоқол адибларимиз икки хил замоннинг, икки хил воқеликнинг гувоҳи бўлганлар. Уларнинг машаққатли ўтмишни тасвирловчи асарлари орасида ҳам, бугунги заррин ва рангин воқеликка бағишланган асарлари қаторида ҳам абадий гўзалликни моҳирлик билан муҳрлаганлари оз эмас.

«Чехов ўз замонида салбий фактлар билан тўла бўлган турмушни акс эттириб, ўлмас ҳикоялар яратди. Бизнинг замонамиз ижобий фактларга тўла. Биз бу фактлардан абадий қоладиган ҳайкаллар яратишга эришишимиз керак», деб ёзган эди Абдулла Қаҳҳор. Унинг ўзи ҳам мураккаб ижодий йўли давомида, ўтмиш ҳаёт билан бирга, «ижобий фактларга тўла» замонамизни тасвирлашга ва бу фактлардан «абадий қоладиган ҳайкаллар» яратишга интилди. Абдулла Қаҳҳорнинг эътиқодига кўра, бундай асарлар «чақмоқ, мушак, камалак сингари лаҳзани обод қиладиган умри қисқа, мағзи пуч гўзаллик эмас, балки абадиятни безайдиган, умри боқий ва мағзи тўқ гўзаллик» эди.

Серқирра истеъдод соҳиби ўзининг безовта ижодий ҳаёти давомида бадиий ижоднинг қарийб барча соҳаларида машаққатли ижод нашъасини тотиди.

Бу соҳаларнинг айримлари (масалан, поэзия) унинг учун вақтли ижод жабҳаси бўлди. Аммо унинг дастлабки шеърий машқлари билан сўнгги насрий ва саҳнавий асарларини бир-бири билан чамбарчас боғловчи, қаҳҳорона ижод ва услуб моҳиятини очувчи бир хусусият бор. Бу — халқ дардини ифодалаш, унинг дилини ўртаётган масалаларни умумхалқ муҳокамасига қўйиш, унинг вужудини зулук бўлиб сўрувчи иллатларни фош этиш, унинг социал тараққиётига раҳна ташлаётган унсурларга қарши бадиий сўз ёрдами билан курашишдир.

Абдулла Қаҳҳорнинг дастлабки асарларидаёқ нишура бошлаган сатирик руҳ, фош этувчи пафос кейинчалик адиб ижодининг етакчи йўналишига айланди. Манфий қутбдаги ҳодиса ва воқеаларни бадиий таҳлил этиш, салбий типлар галереясини кўрсатиш, шу орқали ҳаётдаги илғор тамойиллар ва инқилобий ғоялар учун курашиш истаги уни проза ва драматургиянинг бағри кенг, курашбоп майдони сари етаклади. Ўзбек адабиётининг бахтига, адиб худди шу даврда Н. В. Гоголь, Л. Н. Толстой, А. П. Чехов ижодлари билан танишди.

Ўзбек адиби Н. В. Гоголни ўзининг биринчи домласи деб атади. Йигирма беш ёшида Гоголнинг «Иван Иванович ва Иван Никифорович ораларида бўлиб ўтган низолар ҳикояси»ни дастлаб луғат билан, сўнг луғатсиз қайта-қайта мутолаа этган адибга бу китоб, бир томондан, рус тилини ўрганишда илк дарслик бўлиб хизмат этган бўлса, иккинчи томондан, уни янги бир олам — «ҳаёт одамларнинг товуши эшитилиб, қиёфаси яққол кўриниб турган, уларнинг ички дунёсини ойнадай акс эттирган адабиёт олами» сари етаклади. Абдулла Қаҳҳор ўзининг «биринчи домласи» таъсирида «Бошсиз одам», «Рақиб», «Афлотун муҳаббати» каби ҳикояларини ёзди. Унинг адабий услуби шаклланган ва мустақил йўналиш касб этган йилларда ёзган «Асрорбобо» ҳикоясида ҳам «шу ерда туриб Берлинга ўт қўйётган» қаҳрамон «Тарас Бульбанинг Ўзбекистондаги ўртоғи» ўлароқ гавдаланади.

Бироқ адолат юзасидан қайд этиш керакки, Абдулла Қаҳҳор истеъдодининг шаклланиши, энг аввало, А. П. Чехов мактаби билан боғлиқ. Чехов ижодини қунт ва мароқ билан ўрганган адиб, «Илгари гўё оламга хира кўзойнак орқали қараган эканман. Эндиликда бу кўзойнак тиниқ, беғубор бўлди-ю, ҳаётни равшан, ҳамма нарсани ўз рангида, илгари чаплашиб ётган икир-чикирни аниқ кўра бошладим. Ҳаёт ҳодисалари, одам характери замиридаги маънони пайқайдиган бўлдим», деб ёзган эди. Ўз халқининг ўтмишига «устоднинг муборак кўзойнакларини тақиб» қараган адиб воқеликдаги мураккаб жараёнларни таркибларга ажратиш, яъни таҳлил этиш, шундан кейингина қоғозга тушириш малакасини эгаллади. «Мен ҳикоячилик ҳунарининг алифбесини ҳам шу муборак кўзойнак билан ўқиганман», деб ифтихор қилган эди у.

Чехов истеъдодининг ҳаётбахш нурларини симириб, ўзбек ҳикоянавислик мактабининг ва умуман ўзбек адабиётининг забардаст арбоби даражасига кўтарилган Абдулла Қаҳҳор халқ ҳаётининг мураккаб қатламларини таҳлил этиб, халқ характерини, кечмиш ва ҳозирги даврнинг социал моҳиятини очиш қудратига эга бўлган чинакам миллий типлар галереясини яратди. Унинг «Сароб» ва «Қўшчинор чироқлари» романларида, «Синчалак» ва «Ўтмишдан эртаклар» повестларида, «Шоҳи сўзана», «Оғриқ тишлар», «Тобутдан товуш» («Сўнгги нусхалар»), «Аяжонларим» комедияларида ва ўнлаб ҳикояларида ўз таҷассумини топган бундай тип ва характерлар халқимизнинг феодал кечмишдан етук социализм даврига етиб келиш йўлини, бу йўлдаги қийинчиликлар ва машаққатларни матонат билан енгиб ўтишини кўрсатади.

Агар Ойбек ўз эътиборини ҳаётдаги гўзалликка, кишиларнинг ички дунёсидаги эзгу тимсолларга қаратган бўлса, Абдулла Қаҳҳор ҳаётдаги ана шу гўзалликка раҳна ташлаб турган унсурларга, кишиларнинг ички қиёфасидаги кечмиш кўланкаларига назар ташлади. Ойбек учун шу гўзалликни куйлаш ва тасдиқлаш муҳим бўлган бўлса, Абдулла Қаҳҳорнинг диққат марказида ана шу гўзалликка путур етказаётган жиҳатларни бартараф этиш ва шу орқали гўзалликнинг кенг миқёсда қарор топиши учун кураш масаласи турди. Ойбек прозада ҳам ана шу «поэзиябоп» принципларга, романтик тасвир усулига содиқ қолган бўлса, Абдулла Қаҳҳор ҳатто ўзининг шеърий асарларида ҳам сатирик тасвир услубига мойиллик билдирди. «Куйдириш учун куйиниш, ардоқлаш учун ардоқланиш шарт» — бу сўзлар Абдулла Қаҳҳор учун шунчаки гап эмас, балки унинг инсон ва ижодкор сифатидаги табиатини очувчи калитдир, ёзувчилик «кодекси»нинг асосий ва зарур шартларидан биридир.

Абдулла Қаҳҳор ўз асарларида ўтмиш сарқитларини — худбинлик, порахўрлик, мансабпарастлик ва бошқа иллатларни таг-томири билан куйдириб ташлашга жазм этар экан, уларнинг етук социализм шароитида яшаши ва уларнинг қарши исён кўтаради. У ана шу жиҳати билан, шунингдек юморга, ҳазил-мутойибага, халқ иборалари ва ифодаларига бой тили ва услуби билан Ойбекка нисбатан Ғафур Ғуломга — «Тирилган мурда» ва «Шум бола» сингари насрий асарлар муаллифига яқин туради.

Абдулла Қаҳҳор [illegible] нинг ўзига х[illegible] дан яна бир[illegible] одатда ўзи [illegible] қеа ва ҳ[illegible] кўрган ва би[illegible] тасвирлайди. [illegible] ал ҳодисалар[illegible] олган таассу[illegible] ўзи айтмоқч[illegible] тиниқ ва ку[illegible] лар экан, у[illegible] учун асосий [illegible] ал бўлиб хи[illegible] дулла Қаҳҳо[illegible] заҳархандали[illegible] ликнинг ман[illegible] — қаҳрамо[illegible] зиддиятлар, [illegible] ликларнинг реал ва жонли кишиларга мансублигида бўлса керак.

Адибнинг «Ўтмишдан эртаклар» қиссаси билан қатор ҳикоя, повесть ва романларини қиёслар эканмиз, кўпгина образларнинг прототипларига дуч келамиз, муайян маънавий ва ижтимоий муаммолар адибни ҳамиша тўлқинлантириб ва ҳаяжонлантириб келганини кўрамиз.

Абдулла Қаҳҳор ўзбек совет адабиётининг асосчиси тўғрисида гапириб, «Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий кўзи очилибдики, қулоғи меҳнаткаш халқ кўксида бўлган, халқнинг дардига малҳам қидириб, ҳар ёнга бош урган...» деб ёзган эди. Адибнинг ўзи ҳам буюк замондошидан ибрат олишга уринди, ўз халқининг содиқ фарзанди ва санъаткори бўлишга интилди.

Адиб умрининг сўнгги йилларида замонамизнинг ижобий фактларидан «абадий қоладиган ҳайкаллар» яратиш орзуси билан яшади. У «Ўтмишдан эртаклар» қиссасининг иккинчи китобини ёзиш, «оқ олтин» тоғларини бунёд этаётган марду майдонлар ҳақида, ажойиб замондошлари ҳақида ҳикоялар, қиссалар яратиш иштиёқида эди. У ўзининг ёзувчилик бурчини яхши асарлар ёзиш ва халқ дилининг таржимони бўлишдагина эмас, балки нурли чўққилар сари интилаётган халққа, партияга мададкор бўлишда кўрар ва шунга интилар эди.

Наим КАРИМОВ,
филология фанлари кандидати.

ХИРМОН ЮКСАЛМОҚДА

— Юбилей йилида Ватан хирмонига 6 минг тонна пахта тўкамиз. Ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни пландагига қараганда 5,5 центнерга оширамиз. Етиштирилган «оқ олтин»нинг 95 процентини «зангори кема»ларда териб оламиз!

Зарбдор районидаги «Ғалаба» совхози заршуносларининг шиори ана шундай. Улар ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятларини шараф билан бажариш учун бутун куч ва техникани тўла сафарбар этдилар. Ғўзага ишлов бериш, уни обитобида суғориш каби агротехника тадбирларини юқори сифат билан ўтказдилар. Оқибатда ғўзалар серҳосил бўлди ва пахта барвақт очилди.

Хўжаликда йиғим-терим уюшқоқлик билан бошланди. Терим кўп йиллик синовдан ўтган ипатоволиклар методи асосида ташкил қилинди. Мавсумга шайлаб қўйилган 150 «зангори кема» ва бошқа техника воситалари ишга сафарбар этилди. Дастлабки кунларданоқ иш яхши бўляпти. Кўплаб илғор механизаторлар кунига 6—8 тоннадан пахта термоқда. Шуниси қувончлики, бу кўрсаткич кун сайин ошиб боряпти.

Бу йил эл хирмонига 300 тонна пахта териб топшириш мажбуриятини олган республика Ленин комсомоли мукофоти лауреати, Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати Зулайхо Сатторова, 250 тоннадан пахта теришга аҳд қилган Абдурашид Абдусаматов ва Ҳидир Дўстов сингари механизаторлар шу кунларда намуна кўрсатиб ишламоқда.

Т. УНАБОЕВ,
Жиззах области.

УСТА ЙЎҚОЛДИ

ФЕЛЬЕТОН

Бунақа ғаройиб воқеа латифаларда ҳам учрамайди. Кунларнинг бирида Янгийўлдаги У. Юсупов номли аграр-саноат бирлашмасига қарашли «Янгийўл» совхозида оёқ-қўли жуда чаққон, кўзлари ўткир, 30 ёшлар чамасидаги бир киши пайдо бўлиб қолди. Гап-сўзни ҳам роса дўндирганидан лаҳзадаёқ кўпчиликни ўзига ром қилиб олди.

— Ҳар қанақа турдаги автомашинани боплаб тузата оламан, — одамларни атрофига тўплаб мақтанарди у.

— Рост айтяпсанми, ўртоқ? — сўради совхоз механиги Геннадий Борисович Тен.

— Ёлғон гапирсам, тил тортмай ўлай.

— Бизга худди сендақа мутахассис керак эди, — гапга аралашди бош инженер Жақсилиқ Шайназаров.

— Орзуимиз ушалди, — хурсандлигини изҳор этди бош экономист Руслан Ёқубович Расин.

Учала ўртоқ гапни бир ерга қўйиб, ўзини Володя деб таништирган йигитни мотористлик штатига ўтказадиган бўлишди.

— Менингдек бир камтарин устага шунчалик катта ишонч билдирганларингиз учун, азизларим, сизларга чин қалбимдан ташаккур айтмай иложим йўқ, — бир жуфт қуллуқ қилди Володя. — Энди, қимматли ўртоқжонларим, сизлардан бир илтимосим бор.

— Эшитамиз?

— Мен ҳали ишдан бўшаганимча йўқ. Билсангизлар-ку, зўр мутахассисни ким ҳам қўлдан чиқаргиси келади дейсиз?! Илтимосим шуки, азизларим, бирорта кишининг номидан ариза ёзсамда, ишга қабул қилаверсанглар. Ишдан бўшаб келганимдан кейин ўзимнинг номимга ўтиб олавераман.

— Бўлади.

Володя мана шундай ариза ёзди: «Янгийўл» совхози директори ўртоқ Р. М. Каримовга А. А. Гушчиндан ариза. Мени вақтинчалик мотористликка қабул қилишингизни сўрайман».

Шу заҳотиёқ бош инженер, механик ва бош экономист аризанинг бир чеккасига «Биз розимиз» деб ёзишди-да, чиройли қилиб қўл қўйишди.

Совхоз директори Руслан Каримов аризанинг энг юқорисига «Кадрлар бўлимига — буйруқ чиқарилсин» сўзларини ёзиб, имзо чекди. Кадрлар бўлимининг инспектори Н. Сачалаева эса: «Меҳнат дафтарчанг, паспортинг қани?» — деб сўраб ҳам ўтирмай, дарҳол буйруқ ёзди.

Осмондан тушгандай пайдо бўлиб қолган устага ҳамма шароитлар муҳайё қилинди. Володя совхоз устахонасини ўзиники қилиб олди. «У ишни қил, бу ишни қил!» — деб ҳаммага бақириб-чақирар, одамларни зир югуртирарди.

Нима кўп, «Янгийўл» совхозида шахсий автомашинага эга бўлган кишилар кўп. Володя ўшаларнинг қўйнига қўл солиб кўра бошлади.

— Менинг қўлимдан чиққан машина қанот қоқиб учади. Минг йилда ҳам бузилмайди, — ичиб кайф қилиб олган пайтларида одамларга оғиз кўпиртириб мақтаниб юрар эди у.

Кунларнинг бирида 2-участка завхози С. Зиннейдинов иш билан совхоз устахонасига бориб, Володяга дуч келди. Уста кимнингдир енгил автомашинасини тузатаётган эди.

— Менинг ҳам машинам бузилиб ётибди, тузатиб берсангчи, ўртоқ, — илтимос қилди завхоз.

— Пулидан қочмасанг, бас.

— Қочмайман.

Завхоз машинаси қандай аҳволда эканлигини тушунтиргач, Володя:

— Майли, кўп сўрамайман, 1200 сўм берсанг бўлади, азизим, — деди.

Володя эртаси куни завхознинг уйига бориб, машинани олиб кетди.

— Запчасть оламан. Ҳозирча 500 сўм бериб тур,— деди кетидан борган завхозга уста. — Машинанг бир ҳафтага қолмай, заводдан чиққандай яп-янги бўлади.

Завхоз устага айтган пулини берди. Орадан бир неча кун ўтгач Володя унинг эшигида яна пайдо бўлди.

— Машинанг тайёр, қолган 700 сўмни ҳам чўз.

— Майли.

Завхоз устахонага бориб, хайрон бўлиб қотиб қолди. Негаки, автомашинаси тузатилмаганича турган эди.

— Нега алдадинг?

— Фрунзе шаҳрига бориб, запчасть олиб келаман, тузалади.

— Пулимни қайтар!

— Қайтарсам, запчастни нимага сотиб оламан?! Сабр қил, сабр қилсанг, ютасан, азизим.

Бундан аввал совхоз узумчилик бригадаси бошлиғи А. Раҳмонқулов ҳам найрангбоз устанинг қўлига тушган эди. Володя бригадирнинг кўпдан буён бузилиб ётган «Жигули» автомашинасини 2600 сўмга ремонт қилиб бермоқчи бўлиб, уйидан олиб кетди.

— Запчасть сотиб оламан, пул бер, — деб қисталанг қилди уста.

А. Раҳмонқулов қариндошларидан қарз-ҳавола қилиб, 2375 сўм келтириб берди. Афсуски, совхоз устахонасидаги бошқа автомашиналар қатори унинг «Жигули»си ҳам тузатилмаганича ётаверди.

Кунларнинг бирида А. Сараметов деган киши ҳам устахонага бориб қолиб, Володянинг тузоғига илинди. «Машинангни қойил қилиб тузатиб бераман», — деб ундан дастлаб 500 сўм, кейинроқ 800 сўм ундирди. Ана шундай қилиб денг, фирибгар Володя одамларни сеҳргарлардек алдаб, пулларини ўмарди-ю, бир кечадаёқ номаълум жойга ғойиб бўлди. Совхоз раҳбарлари ҳам, бузилган машиналарнинг эгалари ҳам чапак чалиб қолишди.

— Хўжалигимиз катталари кўтар-кўтар қилишмаганида эди, Володяга бунчалик ишонмаган бўлардик,— деб ҳар ер-ҳар ерда кўринган кишиларга ҳасрат қилиб юришибди улар.

Шу йилнинг 2 июль куни редакцияга «Янгийўл» совхозида истиқомат қилувчи бир аёлдан шикоят хати келди. Унда хўжалик раҳбарларини ҳамда талай кишиларни лақиллатиб кетган шахснинг кирдикорлари фош этилган эди. Хат текшириш ва чора кўриш учун республика Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига юборилди. Орадан икки ярим ой ўтган бўлишига қарамай, ҳамон жавоб олингани йўқ.

Маълум бўлишича, шикоят-ариза бир ойга яқин ҳеч қандай сабабсиз министрликда ушлаб турилгач, аграр-саноат бирлашмаси раҳбарлари ихтиёрига ҳавола қилинган экан.

— Хат билан мен шуғулландим, — дейди бирлашма бош директорининг ўринбосари Т. Аминов. — Ҳақиқатан ҳам «Янгийўл» совхозида кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган воқеа содир бўлибди. Фирибгарнинг кимлиги аниқланди, номи Владимир Владимирович Кенжаев бўлиб, бир неча марта судланган экан.

«Янгийўл» совхози директори Руслан Каримовнинг сўзларини эшитинг:

— Хўжалигимизда бузилиб ётган анчагина автомашина бор эди. Шуни тузаттириб олармиз, деб ўйловдик. Кадрлар бўлимининг инспектори, қолаверса, бош мутахассисларим мени чалғитишди. Энди, аттанг, дейишдан бошқа иложим йўқ. Ҳа, бу менга катта сабоқ бўлди, кўзим очилди.

Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараш оқибати мана шундай бўлади.

Фирибгар-ку қилмишларига яраша жазосини олади. Аграр-саноат бирлашмасидаги раҳбар ўртоқлар бу эртакнамо воқеага қандай баҳо беришар экан?!

Усмон ЮСУПОВ.

Чет элларда

АҚЛ-ИДРОК ВА ТИНЧЛИК ОВОЗИ

Москвада ўтказилган Совет-Жанубий Яман музокараларининг якунлари, Л. И. Брежнев ва Али Носир Муҳаммад сўзлаган нутқлар чет эл матбуот, радио ва телевидение органларини ғоят қизиқтирмоқда.

Байрутда чиққан ҳамма газеталар ўртоқ Л. И. Брежнев нутқининг батафсил баёнини эълон қилди. «Ас-Сафир» газетасининг таъкидлашича, Совет Иттифоқи Ливаннинг мустақиллиги, суверенитети ва территориал бутунлигини қатъият билан қўллаб-қувватлаб чиқмоқда ҳамда фаластиниликларнинг ўз мустақил давлатини тузишдан иборат муқаддас ҳуқуқини эътироф этмай ва амалда рўёбга чиқармай туриб Яқин Шарқда мустаҳкам тинчликка эришиб бўлмайди, деб ҳисоблайди.

Совет Иттифоқи билан ЯХДР Исроилнинг Ливандаги ваҳшиёна агрессиясини, фаластинликларни қирғин қилганлигини, Ливан шаҳар ва қишлоқларини вайрон қилганлигини кескин қоралайдилар, деб таъкидлайди **Жазоирнинг АПС** ахборот агентлиги. Улар исроиллик агрессорга ва империалист кучларга қарши курашида барча араб мамлакатларини жипслашишга чақирдилар ҳамда Яқин Шарқ можаросини сепарат тарзда бартараф этишни арабларга тиқиштириш йўлидаги уринишларни қатъиян рад қилдилар. СССР билан Жанубий Яман Рейган ўртага қўйган планни Кэмп-Дэвид сиёсатининг бевосита давоми, деб таърифлаб, унинг очиқдан-очиқ арабларга қарши ва фаластинликларга қарши характерда эканлигини уқтириб ўтдилар.

«Совет раҳбари таъкидлаб ўтганидек, душманлар Фаластин масаласини на ўт билан, на қилич билан йўқ қилиб ташлай олмадилар. Уни кун тартибидан олиб ташлай олмадилар,— деб ёзади Суриядаги **«Ас-савра»** газетаси. — Аксинча, душманнинг кўп карра ортиқ кучларига қарши жангларда фаластинликларнинг қаҳрамонлиги Фаластин озодлик ташкилотининг обрў-эътиборини ва унинг сиёсий салмоғини беқиёс оширди».

Совет Иттифоқининг Яқин Шарқдаги вазиятни нормаллаштириш хусусидаги ташаббуслари, унинг Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этиш хусусида, жумладан КПСС XXVI съездида баён этилган таклифларини ривожлантиради ва конкретлаштиради. Таг замини билан бу таклифлар араб мамлакатларининг позициясига мос бўлиб тушади, деб хабар қилади Япониядаги **Киодо Цусин** ахборот агентлиги.

Пекиннинг **«Жэньминь жибао»** газетаси Совет-Жанубий Яман музокаралари тўғрисидаги хабарни «Л. И. Брежнев Яқин Шарқ проблемасини ҳал этишнинг олти принципини илгари сурди» деган сарлавҳа остида эълон қилиб, Совет Иттифоқининг Яқин Шарқ хусусидаги янги ташаббусини баён этиб берди.

(ТАСС, 17 сентябрь).

Ўзбекистон ва жаҳон

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ РАМЗИ

«Гранма» газетаси Тошкентни СССР халқлари бузилмас дўстлигининг, социалистик жамият кишилари бирдамлиги, беҳад имкониятларининг ёрқин рамзи, деб атамоқда. Газетанинг Ўзбекистон пойтахтига яқинда келиб кетган махсус мухбири А. И. дель Вальенинг берилган мақоласида бу ажойиб шаҳар ҳар қандай ажнабийда унутилмас таассурот қолдиради, дейилади.

«СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига» рубрикаси остида берилган бу мақолада, бундан 16 йил аввал Тошкент кучли зилзиладан вайрон бўлганлигига ишониш қийин дейилади. Шаҳар қисқа муддат ичида қад кўтариб, аввалгисидан анча гўзал бўлиб қолди, чунки тошкентликларга бутун Советлар мамлакати ёрдамга келди. Бутун Тошкентнинг кенг кўчаларидан ўтар экансиз, уларнинг кўплари совет шаҳарлари ва республикаларининг номларида эканлигини, Москва, Ленинград, Украина, Белоруссия деб аталишига беихтиёр кўзингиз тушади. Ўзбекистон пойтахти аҳолисининг шаҳарни тиклашда ёрдам бериш учун Советлар мамлакатининг ҳамма чеккаларидан келган минг-минглаб бинокорларга чуқур миннатдорчилик ифода этилган.

Совет халқлари катта оиласининг тенг ҳуқуқли аъзоси Ўзбекистон, деб давом қилинади мақолада, 60 йилдан ҳам камроқ вақт ичида қолоқ феодал ўлкадан индустрияси ва қишлоқ хўжалиги илғор юксак даражада ривож топган республикагача йўлни босиб ўтди. Ҳозирги вақтда унда 1500 тадан ортиқ замонавий корхоналар бор. Металлургия, машинасозлик, самолётсозлик, қимматли минералларга ишлов бериш корхоналари бор. Республика Совет Иттифоқининг қарийб учдан икки ҳиссa «оқ олтин»ини етиштириб, мамлакат пахтачилиги марказига айланди.

«Гранма» мухбири таъкидлайдики, Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан умумхалқ мусобақасига қўшилиб бу йил рекордли — 1980 йилдагидан ҳам кўп пахта бериш юзасидан юксак мажбурият олганлар. Комбайн ва тракторлар, мураккаб гидроиншоотлар, юқори малакали мутахассислар Ўзбекистоннинг бугунги қишлоқ хўжалиги қиёфасини белгилайдиган чуқур революцион ўзгаришлар илгари қолоқлик, қашшоқлик ва эксплуатация ҳукм сурган ернинг қиёфасини нақадар ўзгартириб юбора олишини бутун дунёга очиқ-ойдин намойиш этмоқда, дейилади мақолада.

Мақолада таъкидланадики, Ўзбекистонда ўзбеклардан ташқари юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари аҳил яшаб ишламоқдалар.

Совет Ўзбекистони диёри киши ҳайратда қоладиган даражада дилбар ва меҳмондўстдир, деб ёзади «Гранма» мухбири. Бугунги кунда у ерда Осиё, Африка, Европа ва Лотин Америкасидан келган сайёҳларни учратиш мумкин. Республиканинг иқлими Кубадаги Сантьяго де-Куба шаҳрига жуда ўхшаб кетадиган серқуёш пойтахтида кубалик студентларнинг катта бир группаси ўқимоқда. Куба вакиллари чуқур билим олиб, Ватанга қайтиб кетадилар ва бу билимдан социализм қуриш ишида актив фойдаланадилар. Улар серқуёш Ўзбекистон кишиларининг меҳмондўстлигини, шу Совет республикасининг ажойиб кишиларидан ғоятда миннатдор эканликларини эслаб юрадилар, деб ёзади пировардида автор.

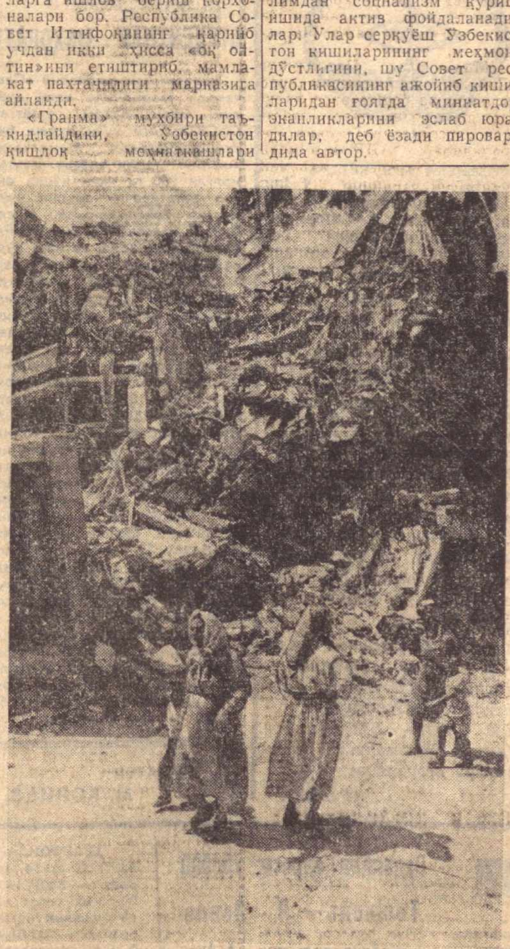

АҚШнинг ҳомийлигида Исроил босқинчилари Ливан ва Фаластин халқларига катта кулфат келтирдилар. Суратда: Ғарбий Байрут кўчаларидаги манзара.

Г. Надеждин фотоси. (ТАСС).

ГФР КАНЦЛЕРИНИНГ БАЁНОТИ

БОНН. 17 сентябрь (ТАСС). ГФР канцлери Гельмут Шмидт бугун ГФР бундестагида ҳукумат номидан баёнот бериб ҳозирги шароитда Германия Демократик партияси билан Эркин демократик партиянинг ҳукумат коалициясини сақлаб қолишнинг иложи йўқлигини эълон қилди. У иқтисодий ва социал сиёсат проблемалари хусусидаги зиддиятлар оқибатида Эркин — демократик партиянинг аъзоси бўлган 4 министрнинг ҳаммаси истеъфога чиққанлигини маълум қилди.

Г. Шмидт парламент аъзоларини шу йил ноябрь ойининг охири, декабрь ойининг бошларида муддатидан илгари парламент сайлови ўтказиш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлашга чақирди ҳамда оппозициядаги Христиан-демократик иттифоқ билан Христиан-социал иттифоқ блокига мурожаат этиб, бунга тўсқинлик қилмасликка даъват этди. Унинг айтишича, бундестагга ўтказиладиган янги сайлов «ҳозирги ички сиёсий танглиқдан қутулишнинг энг яхши иложи бўлур эди ва бу сайлов конституция имкон бергани қадар тезроқ ўтказилиши лозим». Бу масаланинг ҳал этилишини осонлаштириш учун у бундестагда ўз ҳукуматига ишонч тўғрисидаги масалани овозга қўйишга тайёр эканлигини эълон қилди. Конституцияга биноан ҳукуматга кўпчилик овоз билан ишонч билдирилмаган тақдирда парламент тарқатиб юборилиши керак ва янги сайлов тайинланиши лозим.

Г. Шмидт истеъфога чиққан Г.-Д. Геншер ўрнига ташқи ишлар министри лавозимини ўз зиммасига олишини эълон қилди ҳамда Эркин демократик партиядан истеъфога чиққан бошқа уч министрнинг вазифасини ижро этиб туришни кабинетнинг бир неча аъзоларига топширди.

Ўша пайтдаги хўжалик министри О. Ламбсдорфнинг (Эркин демократик партия) «Эсдалик хати» деб аталган ва бир неча кун илгарироқ эълон қилинган хати ГФРдаги ҳукумат танглигига бевосита туртки бўлди.

Оппозиция раҳбари Г. Коль бундестагда сўзлаган нутқи давомида федерал канцлер Г. Шмидтнинг муддатидан илгари парламент сайлови ўтказиш тўғрисидаги таклифи маъқул эмас, деган гапни айтди. У янги, унинг таъкидлаб айтишича, ҳаракатга қобилиятли кабинет тузиш мақсадида парламент йўли билан Христиан-демократик иттифоқ ва Христиан-социал иттифоқ билан Эркин демократик партия вакилларидан иборат янги ҳукумат коалициясини тузиш тўғрисидаги муқобил талабни илгари сурди.

Эркин демократик партия раиси Г. Д. Геншернинг бундестагда сўзлаган нутқига қараганда бу позицияга Эркин демократлар раҳбарларининг ҳеч бўлмаганда бир қисми қўшилишга мойилдир, улар ГФРдаги қийин иқтисодий аҳволни ва бошқа бир қанча сабабларни рўкач қилиб, вужудга келган ҳукумат танглигидан янги сайлов ўтказмай қутулишни афзал кўрмоқдалар.

ХДИ, ХСИ га яқин доиралардан олинган хабарларга қараганда, Г. Коль ва шу блокнинг бошқа раҳбарлари ҳозирнинг ўзидаёқ эркин демократлар билан тегишли алоқа ўрнатдилар ва жуда яқин вақт ичида бундан бўёнги тактикани белгилаб олишлари лозим.

Узоқ соҳиллардан

ИНСОНЛАР ТАҚДИРИ

Хотира болалик йилларига бошлайди.

...Қишлоқ узра сурнайнинг чеқирувчи оҳанглари янгради. Болакайлар кўчага югуриб чиқишди. Бу заррин оҳанглар қаердан таралмоқда? Ҳамма Зарафшон қирғоғига, баланд дўнгликка отланмоқда. Бугун бу ерга кекса-ю ёш йиғилади, бу ерда «Баҳор байрами» — Наврўз сайли.

Узоқ Ҳиндистондан келган бола Дунамал худди ана шу манзарани ўз юртида ҳам кўрган. Бу байрамни у ерда «Наврўз» эмас, балки «ҳоли» дея аташади.

— Ҳоли, ҳоли хэй! — хитоб қилади Дунамал. «Ҳоли келди» дейишади, бизнинг тилимизда. Ҳиндистонда бундай шиорни ҳамма баралла айтади. Бу катта шодиёнанинг даракчисидир.

Чиндан ҳам Зарафшон қирғоғидаги кўп нарсалар Ганг водийсида бўлганларга ўхшайди. Бу ердаги дарё қирғоғида ҳам байрам вақтида унинг юртидагидек ўйинчоқлар, ажойиб-ғаройиб буюмлар сотилади, ҳазил-мутойиба мусобақаси авжига минади. Бу ердаги нарсаларнинг кўпчилиги у ўз уйида кўрган нарсаларга ўхшайди. Самодаги бу оқ лайлак Ганг узра учган лайлакнинг худди ўзгинаси. Мана бу гўзал қуш дўнгликлар узра бир неча бор айлана ясаб, эҳтиёткорлик билан тут дарахти шохчасига қўнади. Эски уяси четига тумшуғида олиб келган қуруқ чўпларни қўяди. Тумшуғида чивинлари бўлган ўзга лайлак ҳам шохга қўнади. Корачадан келган болакай қушларни кўриб ҳайратланарди.

— Сен лайлакларни танийдингми? — сўрайди оқ соқолли отахон — Ҳар йили совуқ бошланиши билан улар бу ердаги Ҳимолай ортига, иссиқ ўлкаларга учиб кетишади. Баҳорда яна ўз қадрдон уяларига қайтадилар.

Болакай ўйланиб қолди. Бу қушлар эҳтимол, Ҳиндистоннинг ўзидан тўппа-тўғри учиб келишгандир. Балки, улар онаси, отаси ҳақида хабарлар олиб келишдимикан?

Қария ҳам ўйга толди. Ҳиндистондан Самарқанд ва Бухорога савдогарлар карвони келганлигини эшитганди. Уларнинг айримлари Ўзбекистонда қолишган. Ота ҳиндилар орасида Дунамал ҳам борлигини биларди. У амакиси билан Зиёдин станциясидан сал наридаги қишлоқда истиқомат қиларди. У ўзбек ва тожик тилларини тезда ўзлаштириб олди.

— Дунамал бизнинг ўлкаларга қандай келиб қолганлигини биласизми? — сўрайди ота.

— Ушанда мен етти ёшда эдим. Амаким Самарқанд, Бухоро ва Хиванинг афсонавий гўзалликлари ҳақида кўп марта ҳикоя қилган эди. Бу ерда ҳиндиларнинг болалари ўқитилар эди. Мени ўзи билан бирга Ҳимолай ортига олиб кетишга ваъда берди.

Ота болага ўзининг ғаройиб буюмлари: лойдан ясалган тоғ эчкилари, икки бошли аждаҳоларни кўрсатди... Дунамал, айниқса, отасига турли ишларда ёрдам берган, толмас меҳнаткаш — фил шаклларини кўриб қувонди.

— Сенга қайси бир ўйинчоқ ёқади? Олавер, қўзичоғим, Уларнинг ҳар бирида турлича ҳуштак чалиш мумкин.

Дунамал, албатта, ўз она юрти хотираси сифатида филни танлади.

Вақт — учқур отдир. Йиллар йилларни қувиб ўтди. Ўша карвон билан Самарқандга келган ҳиндилар ватанларига қайтишди. Уч киши: Дунамал, амакиси ҳамда Сандил Рамич исмли болагина бу ерда қолишди. Қишлоқда уларни очиқ кўнгиллиги учун севиб қолдилар. Улар худди шу ернинг ўзида туғилгандек маҳаллий хулқ-атвор ва урф-одатларни тезда ўзлаштирдилар.

Дунамалнинг амакиси тез орада вафот этди. Дунамал ва Сандил Зиёдин станциясига юк ташувчи бўлиб ишга жойлашдилар. Тақдир уларни рус ишчиси Павел Ликунов билан учраштирди. Улар мулоқат қилишга қийналишарди: Павел ҳиндчани, унинг дўстлари эса, рус тилини билишмас эди. У болаларни рус тили тўгараги машғулотларига олиб келди. Машғулотларни Наркомпроснинг йўлланмаси билан Пензадан бу ерга келган Тоня Алексеева олиб борарди.

Ёш ўқитувчини қишлоқда жуда ҳурмат қилишарди. Ҳатто оқсоқоллар ҳам у билан маслаҳат қилгани келардилар. Революцион оилада тарбияланган қиз учун ўтмишда кашшоқ, ҳозирда эса, ёркин ҳаёт йўлига чиқиб олган кишиларнинг интилишлари ва орзу-ўйлари ниҳоятда яқин эди. Антонина, айниқса она-Ватанидан узоқлашган икки ҳинди ҳақида ғамхўрлик қиларди.

— Меҳрибон, сезгир, йирик кўзлари чақнаб турувчи Дунамал менинг турмуш ўртоғим бўлиб қолди. — ҳикоя қилади Антонина Никитична.— Ташқи кўринишдан у ўзининг тожик ва ўзбек дўстларидан фарқ қилмасди. У ҳам шундай кийимда ипак билан юрак тасвири тикилган дўпписидан сира ажралмасди...

Дунамал Будармал муносиб ўринбосарлар қолдирди. Қизи Лейла Самарқанд педагогика институтини тугатди. У ҳам онаси сингари мактабда рус тилидан дарс бера бошлади. Лейла ўн йил давомида Ўратепада тожик йигит-қизларини ўқитди. Ҳозирги кунда Олмаотада ишламоқда.

Дунамалнинг ўғли Виктор Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтини битирди. Колхоз ва совхозларда агроном бўлиб ишлади, сўнгра жонажон Пахтачи районида қишлоқ хўжалик бошқармасига раҳбарлик қилди. Мана, беш йилдирки, В. Д. Алексеев район партия комитетининг секретари, Самарқанд область Советининг депутатидир. Унинг фарзандлари Аркадий ва Константин Совет Армияси сафларида хизмат қилишмоқда, қизи Марина эса мактабда ўқийди. У ҳам бувиси каби рус тили ўқитувчиси бўлишни орзу қилади.

Виктор Дунаевич отасининг ўғлига қарата айтган сўнгги сўзларини хотирга олади;

— Мен Ганг дарёси қирғоқларида туғилдим. Аммо мени ўзга бир дарё — Зарафшон вояга етказди. Бу ерда мен ўз бахтимни топдим. Ўғлим, сенинг икки ватанинг бор — Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи. Икки буюк халқ сени тарбиялади, буни қадрла.

Дунамалнинг ажралмас йўлдоши Сандил Рамич ҳам бу ерда оила қурди. У ҳам рус қизи Пелагея Яковлевнага уйланди Ҳамқишлоқлари уни меҳнатсеварлиги, ҳаққонийлиги учун ҳурмат қилишарди. Ҳаётининг охиригача Сандил далада ишлади. Ўзбек заминини ардоклади. Унинг ўғли Иван Сандилович Алексеев билан ёнма-ён яшайди. У инженер-механик, район автобазасида участка бошлиғи бўлиб ишлайди.

Уларнинг уйида рус ва ўзбек музикаси билан бирга ҳинд куйлари ҳам янграйди. Болалар Ганг соҳилида яратилган қўшиқларни куйлайдилар. Бу оилалар боболарининг набиралари оғушида тушган суратларини муқаддас нарсалар каби асрашади.

— Отам ватанининг тақдири мени безовта қилади,—дейди Виктор Дунаевич. — Ганг бўйларида халқ қандай яшаётгани билан қизиқаман, унинг ютуқларидан қувонаман. Унинг йўлида яна қанчалар тўсиқлар турганидан ўйга толаман.

Й. МУҚИМОВ,

«ПРАВДА» газетасининг мухбири.

(«Правда», 18 сентябрь.).

Пахтакорлар учун

Поп районидаги колхоз ва совхозларнинг 115 та дала шийпонида терим мавсуми бошланганидан буён турли хил озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилувчи магазинлар очилди. Шуниси диққатга сазоворки, бу магазинлар теримчилар учун қулай бўлган вақтда ишлайди ҳамда дала яқинида жойлашган. Дала шийпонларининг бўш хоналари магазинлар учун ажратилган, стационар қишлоқ магазинларининг сотувчилари ана шу магазинларда ҳам ишлашади.

(ЎзТАГ).

ҲАЁТБАХШ ЧАШМА

«Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб одимламоқда. Фестиваль қатнашчилари — кўп миллатли мамлакатимиз барча қардош халқлари санъат усталари намояндаларининг ҳар бир концерти пахтакор ва хонанда, қурувчи ва созанда, тўқимачи ва хореограф янги илҳом олаётган ҳаётбахш чашма бўлиб қолмоқда.

◆ Қирғизистон ССР давлат рақс ансамблининг артистлари Наманган область Учқўрғон районидаги «Янгиобод» колхозининг пахтакорлари шу ернинг ўзида ташкил этилган саҳнада концерт қўйиб бердилар. Колхознинг мевазорида қип-қизил лолалар очилгандек бўлди. Қирғизистон тоғ ўтлоқлари баҳорда ана шундай лолалар билан қопланади. Қардош республикадан келган хореографик санъати усталари театр саҳнасидами ёки дала шийпонидами, қаерда бўлмасин концертларини «Лола» рақси билан бошлайдилар. Пахтакорлар «Кўмизчи», «Чак-чак», «Чавандозлар» рақсларига ҳам қирғиз усталари ўзларининг ўзбек қардошларига кўрсатган катта, чинакам байрамона программанинг бошқа номерларини мириқиб томоша қилиб узоқ қарсак чалдилар.

◆ Латвия ССР давлат «Дайле» ашула ва рақс ансамблининг артистлари Қашқадарё меҳнаткашларининг азиз меҳмонлари бўлдилар. Қарши, Толлимаржон, Шаҳрисабзда шу бадиий коллективни самимий кутиб олдилар. Болтиқ соҳилларидан ташриф буюрган ансамбль ўз халқи қалбининг гўзаллиги тўғрисидаги ёрқин ҳикояни олиб келди. «Қуёш рақси», «Чўпонлар полькаси», «Атлантика балиқчилари» рақслари, ёшларнинг спорт рақслари узоқ йиллар хотирадан ўчмайди.

Ўзбек шоирисининг қадимий маркази Марғилонда, Тошкент областининг қишлоқларида «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивалининг тароналари янграмоқда.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

ССР КУБОГИ

СТУДЕНТЛАР МАҲОРАТИ

Тошкентнинг марказий «Пахтакор» стадионида икки кундан бери давом этаётган СССР кубоги учун кураш бугун якунланади. Мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан келган 500 га яқин кучли енгил атлетикачи соврин учун қизғин баҳслашмоқда. Мусобақада республикамиз вакиллари ҳам юқори натижа кўрсатишга ҳаракат қилмоқдалар. Жумладан, яқинда Афинада якунланган Европа чемпионатида 400 метрга тўсиқлар оша югуришда кучли олтиликдан жой олган тошкентлик Александр Харлов фахрли иккинчи ўринни эгаллади. Найза улоқтирувчилар баҳсида эса фарғоналик студент Галина Кондринага бас келадигани топилмади. Моҳир улоқтирувчи шу йил баҳорда Леселидзе шаҳрида ўтказилган мусобақада 54 метру 24 сантиметрли натижа билан тўртинчи ўринни олган эди. Галина бу сафар 64 метру 82 сантиметрли маррани эгаллаб, халқаро класcдаги спорт мастери талабини бажарди ва ғолиб сифатида биринчи ўринга кўтарилди.

Шунингдек, спортчиларимиздан бухоролик Е. Антоненко 400 метрга югуришда тўртинчи, тошкентлик М. Бессмертних узунликка сакрашда (7,35 метр) еттинчи бўлдилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТВ ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА

20—26 СЕНТЯБРЬ

20 СЕНТЯБРЬ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Болалар учун фильм. 10.10 — Концерт. 11.20 — Ҳайвонот оламида. 12.20 — Концерт. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Сиз яратган боғ. 16.30 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 17.55 — Ешлар адреслари. 18.55 — Футбол шарҳи. 19.25 — Партия планлари — халқ планлари. 19.55 — Спектакль. 21.30 — Время. 22.15 — Концерт. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.50 — Вешенек қарағайлари. 24.00 — Гимнастика. СССР чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Киножурнал. 9.35 ва 10.40 — Физика. 10.00 — Космик медицинасига. 10.10 — Рус тили. 11.05 — АБВГДейка. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.00 — Илмий-оммабоп фильм. 12.10 — Фан оламида. 13.05 — М. Горький. Тубанликда. 13.55 — Жамиятшунослик. 14.05 — Ўқитувчига — музика сабоғи. 15.05 — Б. Скотт. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 16.05 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 17.05 ва 19.30 — Янгиликлар. 18.45 — Кабутарлар Кипризахда яшайди. Бадиий фильм. 20.05 — Фильм-концерт. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.15 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Хоккей. ЦСКА — Крилья Советов.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Табиатшунослик. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — География. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида. 18.45 — Ешлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Кинопрограмма. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.15 — Оламда нима гап? 22.30 — Нон таъми. Бадиий фильм. 1-серия. 23.55 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Юлдузлар одамлар хизматида. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — СССР халқлари қўшиқлари ва рақслари. 21.00 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Москва-II.

21 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильм. 10.05 — Концерт. 10.40 — Спектакль. 12.15 — Концерт. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — Биз билан бирга, худди биздек биздан ҳам яхшироқ бажар. 17.10 — Концерт. 17.45— Ҳиндистон — дўстимиз. 18.30 — Қувноқ нотачалар. 18.45 — Фан оламида. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.55 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли экран. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 23.35 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.30 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.15 — 14.20 — Француз тили. 11.05 — В. Маяковский. Ғаройиб саргузашт. 11.35 ва 12.35 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 12.00 — Шахмат мактаби. 13.00 — Қадимий рус санъати. 13.30 — Д. Н. Фонвизин. Думбил бойваччага. 14.50 — И. А. Бунин. Ижоди ва ҳаёти саҳифалари. 15.50 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Санъат усталари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Тинчликни сақлаш Совет комитети раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 21.30 — Время. 22.05 — Кунлар ва тунлар. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Математика. 12.00 — Телевизион фильм. 12.30 — Адабиёт. 13.00 —Нон таъми. Бадиий фильм. 1-серия. 18.05—Қўғирчоқ фильм. 18.20— Сўз кетидан сўз келар. 18.40— Қизиқарли учрашувлар. 19.30—Ахборот. 19.45—Телевизион фильм. 19.55—«Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси меҳмонимиз. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Оқ хирмонингизга барака. 22.25 — Нон таъми. Бадиий фильм. 2-серия. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Телевизион фильм. 18.30 — Эстетика асослари. 19.30 — Реклама. 19.45 — Телевизион фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Телеспектакль. 21.30 — Москва-II.

22 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.10 — Концерт. 10.55 — Киносаёҳатчилар клуби. 11.55 — Ишлаб чиқариш гимнастикаси. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — Балет артистларининг концерти. 16.45 — Горнчилар, қаердасиз! 17.30 — «Известия» газетасининг шарҳловчиси А. Иващенко чиқиши. 18.30 — Жаҳон халқлари ижодидан. 18.45 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Врач суҳбати. 20.00 — Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Рус музейи. 22.30 — Дунё воқеалари. 22.45 — Омск телевиденияси студиясининг программалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — Астрономия. 10.05 ва 14.20 — Немис тили. 11.05 — Тарих. 11.35 ва 12.35 — Умумий биология. 12.05 — Фёдор Трофимович ва бошқалар. 13.05 — Ўқитувчилар экрани. 13.35 — Қонунни биласанми? 14.50 — А. Н. Островский. Сепсиз қиз. 15.50— ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Инсон ва қонун. 19.20 — Бадиий гимнастика бўйича СССР чемпионати ва кубоги. 20.00 — Футбол. Қайрат — Спартак. 20.45 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 21.00 — Кўрик-конкурс. 21.30 — Время. 22.05 — Телевизион фильм. 23.00 — Спорт ҳафталиги.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Физика. 12.00 — Фильм-концерт. 12.30 — Нон таъми. Бадиий фильм. 2-серия. 18.05 — Мультфильм. 18.20 — Эврика. 19.00 — Футбол. Пахтакор — Динамо. (М). Танаффусда — Ахборот. 20.45 — Ахборот. 20.05 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Республика шолизорларида. 22.25 — Нон таъми. Бадиий фильм. 3-серия. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Телевизион фильм. 19.20 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 19.50 — Гўзаллик билан учрашув. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Китоб дўстлари. 20.50 — Телевизион фильм. 21.00 — Ўқитувчилар экрани. 21.30 — Москва-II.

23 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Горнчилар, қаердасиз! 10.25 — Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — Т. Вольская чалади. 12.15 — Биз БАМни қуряпмиз. 12.45— ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Бил ва уддала. 16.35 — Совет тасвирий санъатида коммунист образи. 17.30 — Халқ оҳанглари. 17.45 — Шахмат мактаби. 18.15 — Спектакль. 18.45 — Рус композиторларининг романслари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши. 19.55— Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 22.30 — Дунё воқеалари. 22.45 — Нима? Қаерда? Қачон? 23.55 — Совет композиторларининг лирик қўшиқлари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.15 ва 13.05 — Испан тили. 11.05 — Жамиятшунослик. 11.35 ва 12.35 — Музика. 12.05 — Сиз яратган боғ. 13.35 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 14.20 — Қора қисқичбақа панжасида. Бадиий фильм. 15.50 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Капитанлар. Бадиий фильм. 19.50 — М. Глинка. Катта секстет. 20.15 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Хоккей. Крилья Советов — Трактор.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.00 — Фонарик. 12.30 — Нон таъми. Бадиий фильм. 3-серия. 18.05 —Мультфильмлар. 18.30 — Ешлик. 19.00 — Илмий-оммабоп программа. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион фильм. 20.00 — Дунё воқеалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.25 — Нон таъми. Бадиий фильм. 4-серия. 23.40 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Иван Чижиков. Бадиий фильм. 19.00 — Реклама. 19.20 — Эстетика асослари. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Қария. Бадиий фильм. 21.30 — Москва-II.

24 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.10 — Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 2-серия. 11.45 — Концерт. 13.05 ва 15.00—Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.50— Р. Шуман. Крейслериана. 16.25— Экономика тежамли бўлиши керак. 17.05 — Москва ва москваликлар. 17.35 — Шоҳ Султон ҳақида эртак. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.50 — Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — Время. 22.15 — Концерт вальс. 23.00 — Дунё воқеалари. 23.15 — Ҳужжатли фильм. 23.45 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 00.15 — Хоккей. Динамо (Р) — Спартак.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 10.05 ва 14.05 — Инглиз тили. 11.05 — Умумий биология. 11.35 ва 12.35 — Тарих. 12.05 — Д. Д. Шостакович. 13.05 — Ўқитувчи экрани. 13.35 — Қадимий Греция санъати. 14.35 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.05 — Улуғ Ватан уруши. 1-фильм. 15.55 — Н. Асеев поэзияси. 16.35 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Таъқиб этилган пойга. Бадиий фильм. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Хатларингиз асосида 21.30 — Время. 22.15 — Хоккей. Сокол — ЦСКА.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Қўшиғим, жон қўшиғим. 12.35 — Ҳужжатли фильм. 13.05 — Нон таъми. Бадиий фильм. 4-серия. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — Ешлик. 18.45 — Ижод саҳифалари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли кино экрани. 20.30 — Ахборот. 21.30 — Время. 22.15 — Чорвачилик зарбдор фронт. 22.30 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. Қозоғистон телевидениесининг программаси.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Ювош келин. Бадиий фильм. 19.20 — Концерт. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми қарорлари ҳаётга. 20.50 — Телевизион фильм. 21.00 — Ўқитувчилар учун консультация. 21.30 — Москва-II.

25 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.45 — Буратино кўргазмаси. 10.15 — Очилган қўриқ. Бадиий фильм. 3-серия. 11.55 — Советлар ва ҳаёт. 12.25 — Спортлото. 12.35 — Фронтдош дўстлар клуби. 14.05 — Пропагандистлар куни. 14.35 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 15.00 — Рус музейи. 15.30 — Дунё воқеалари. 15.45 — Болалар учун фильм. 16.25 — Концерт. 16.55 — Мультфильмлар. 17.25 — Москва бўйлаб саёҳат. 17.45 — Сиёсий шарҳловчи Н. А. Вознесенский суҳбати. 18.05 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 19.20 — 9-студия. 20.20 — Концерт. 21.30 — Время. 22.15 — Кинопанорама. 23.45 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 00.15 — Футбол. Шахтёр — Динамо (М). 01.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Соғлом бўлай десанг. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — Тонгги почта. 10.20 — Уфқ. 11.20 — Фильм-концерт. 11.35 — Эшкак эшиш бўйича Бутуниттифоқ мусобақаси. — 12.05— Таъқиб этилган пойга. Бадиий фильм. 13.35 — Туркманистон телевидениесининг програмаси. 15.00 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 15.45 — Музикали киоск. 16.15 — Ҳужжатли фильм. 16.25 — Тропиниилар. Бадиий фильм 1 ва 2-сериялар. 19.15 — Бизнинг биография. 1964 йил. 20.15 — Халқаро обзор. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.15 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Миниатюралар театри. 10.55 — Олтин соат. Бадиий фильм. 12.15 — Инсон боламикдан бошланади. 12.45 — Шахмат мактаби. 13.15 — Спектакль. 17.00 — Дўстлик экрани. 18.00 — Мультфильм. 18.20 — Қувноқлар даврасида. 18.45 — Оламга саёҳат. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20,50 — Меъморлар суҳбати. 21.30 — Время. 22.15 — Спектакль.

Тожикистон телевидениесининг программаси.

26 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.45 — Концерт. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — Здоровье. 12.15 — Тонгги почта. 12.45 — Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Фильм-спектакль. 17.00 — Машинасозлар куни. 17.15 — Машинасозлар учун концерт. 18.00 — Оғир атлетика. Жаҳон ва Европа чемпионати. 22.30 — Фильм-концерт. 23.40 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Ҳужжатли фильмлар. 10.15 — Муҳаббатнома. Бадиий фильм. 11.45 — Ҳайвонот оламида. 12.45 — 1982 йил қўшиқлари. 13.25 — Шоҳ Султон ҳақида эртак. 15.05 — Ҳужжатли фильмлар. 15.35 — Мультфильм. 15.45 — Ешлар адреслари. 16.45 — Жаноб олийларининг адъютанти. Бадиий фильм. 5-серия. 18.00 — Бизнинг биография. 1965 йил. 19.00 — Тўпли хоккей бўйича СССР кубоги. Зорьки — Динамо (М). 19.45 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Кинопрограмма. 21.30 — Время. 22.00 — Трасса. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 12.15 — Қувноқ стартлар. 13.15 — Ўзбекистон спорти. 13.45 — Шудринг. Бадиий фильм. 14.50 — Ҳужжатли фильм. 15.20 — Реклама. 18.05 — Болалар учун фильм. 18.30 — Бойчечак. 19.00 — Машинасозлар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Миниатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00— Хирмонингизга барака. 22.20 — Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг 50 йиллигига.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.25 — Будильник. 10.55 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.55 — Здоровье. 12.40 — Ҳужжатли фильм. 13.00 — Тонгги почта. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Музикали киоск. 15.00 — Ўсимликлар дунёси. 15.45 — Жаҳон халқларининг ижоди. 16.15 — Оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионати. 17.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.00 — Бугун — Ўрмон ходимлари куни. 18.45 — Ўрмон ходимлари кунига бағишланган музикали программа. 19.00 — Халқаро панорама. 19.45 — Опера билан учрашув. 21.30 — Время. 22.00 — Операнинг давоми. 23.15 — А. С. Пушкин шеърларини СССР халқ артисти О. Ефремов ўқийди. 23.55 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Ҳужжатли фильмлар. 9.55 — Беайб. Бадиий фильм. 11.20 — Фестиваллар. Конкурслар... Концертлар. 12.40 — Спорт гимнастикаси бўйича СССР чемпионати. 13.25 — Ҳужжатли фильм. 13.55 — Концерт. 14.20 — Мультфильмлар. 15.00 — Болгар халқ куйларидан концерт. 15.20 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 16.20 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 16.50 — Жаноб олийларининг адъютанти. Бадиий фильм. 4-серия. 18.00 — Бизнинг биография. 1963 йил. 19.00 — Футбол. Пахтакор — Спартак. 20.45 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 21.00 — Санъат. 21.30 —Время. 22.00 — Футбол. Кубань — Динамо (Минск).

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Нўхат устидаги малика. Бадиий фильм. 11.35 — Ўйлаб топ. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 —Ўзбекистон спорти. 14.00 — Фильм-концерт. 14.40 — Кинoредакция почтасидан. 15.25 — Реклама. 18.05 —Болалар учун фильмлар. 18.30 — Ўрмон ходимлари куни. 19.00 — Футбол. Пахтакор — Спартак (Москва) Танаффус пайтида — Ахборот. 20.45 — Ахборот. 21.05 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.25 — Қиёмат қарз. Спектакль.

Қирғизистон телевидениесининг программаси.

РАДИО

БУГУН

19 сентябрь, Якшанба

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Дил куйлари. 9.15 — Табассум. 11.30 — Сиҳат-саломатлик. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Ўрмон ходимлари учун музикали программа. 14.00 — Табаррук замин. 15.40 — Кўп миллатли совет адабиёти фестивали. 17.30 — Оммавий қўшиқлар. 18.15 — Қишлоқ стадионларида. 18.30 — Дўстлик даврасида 19.25 — Ешлик. 20.15 — Футбол бўйича СССР чемпионати «Пахтакор» — «Спартак» (Москва). 20.50 — Фан ютуқлари. 22.30 — Ўрмон ходимлари учун концерт.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
1983 йил учун СОВЕТ ВА ЧЕТ ЭЛ ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА
Обуна «Союзпечать» агентликларида, алоқа бўлимларида, иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар орқали қабул қилинади.
Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
19 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.00 да СССР биринчилиги учун олий лиганинг «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «СПАРТАК» (Москва) командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IX да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Бой ила хизматчи** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/IX да **Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Ҳ. Шарипов ва Ш. Расуловларнинг ижодий кечаси**, 20/IX да **Дилафрўзга тўрт ошиқ.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IXда **Интилганга толе ёр.**

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларига радиоэшиттириш Бош редакциясининг бош муҳаррир ўринбосари М. Рихсиевга онаси

Буниса ОТАМАТОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари—33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49; 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР —2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 07433. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. —215. 7